

GAZETA miesięcznik
GDAŃSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

ISSN 1506-9745

AMG

Rok 22

Luty 2012

nr 2 (254)

WYBORY REKTORA

29 marca 2012

Z ŻYCIA UCZELNI

Otwarcie w dniu 9 stycznia br. w Bibliotece Głównej wystawy *Maria Skłodowska-Curie – kobieta niezwykła*. Na zdjęciu od lewej kuratorka wystawy Alicja Rafalska-Łasocha z Uniwersytetu Jagiellońskiego i gospodarz wystawy mgr inż. Anna Grygorowicz, dyrektor Biblioteki Głównej GUMed s. 11

Prof. Andrzej Szutowicz został uhonorowany nagrodą naukową miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za rok 2011 w kategorii nauk ścisłych i przyrodniczych. Laureat odebrał nagrodę z rąk prof. J. Mikieliewicza, prezesa Oddziału PAN w Gdańsku i Ewy Kamińskiej, wiceprezydent Gdańska s. 4

Drugi Koncert Noworoczny GUMed odbył się 27 stycznia br. w sali koncertowej AM w Gdańsku. Na zdjęciu od lewej: rektorzy prof. Janusz Moryś (GUMed) i prof. Bogdan Kułakowski (AM) oraz prof. Roman Nowicki, który wystąpił w roli konferansjera s. 44

U progu Nowego Roku, w dniu 30 grudnia 2011 r. odbyło się tradycyjne spotkanie w gabinecie Rektora. W imieniu społeczności akademickiej Uczelni życzenia Rektorowi przekazał prorektor prof. Jacek Bigda

W konferencji podsumowującej pierwszy rok realizacji *Programu zdrowotnego w zakresie prewencji i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży*, która odbyła się 25.01.2012 r. w Atheneum Gedanense Novum, udział wzięli (od lewej) prof. Barbara Kamińska, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci, Ewa Kamińska, wiceprezydent Gdańska, prof. Małgorzata Myśliwiec, ordynator Oddziału Diabetologii Dziecięcej UCK, dr Tadeusz Jędrzejczyk, dyrektor ds. medycznych UCK, Marek Jankowski, dyrektor Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka

Czwarte spotkanie z cyklu *Młodzieżowych Spotkań z Medycyną* odbyło się 24 stycznia br. Prof. Walenty Nyka zapoznał słuchaczy z tym, co licealista powinien wiedzieć o udarze mózgu, a dr hab. Zbigniew Bohdan wystąpił z prezentacją pt. *Cierpienie wezwaniem do braterstwa*. Olga Piątek, uczennica III LO w Gdyni, opowiedziała swoim koleżankom i kolegom o fizjologicznej roli snu. W spotkaniu tłumnie uczestniczyła młodzież

W numerze...

Wybory	3, 21-23
Prof. A. Szutowicz laureatem Heweliusza ..	4
Dyplomatorium analityków medycznych ..	5
Dyplomatorium na WNoZ	6
Konkursy FNP w 2012 roku	7
Nowe, fascynujące możliwości radiologii ..	8
Wystawa <i>Kobieta niezwykła</i>	11
Działalność Gryfa Pomorskiego i AK	12
Laureat nagrody Marszałka	16
VII Piknik na Zdrowie	16
Naukowcy z MWB UG-GUMed powołani ..	17
Prof. Jarosław Sławek w Komitecie PAN ..	17
Prof. Witkowski na czele Komitetu PAN ..	17
Konkurs na stypendium doktoranckie ..	17
O Profesor B. Iwaszkiewicz-Bilikiewicz ..	18
Dr Paweł Wiczling nagrodzony	20
Konkurs z zakresu gastroenterologii ..	20
Akademia Dermatologii i Alergologii ..	20
Mitologia i medycyna (5)	24
Odpowiedzialność nauczycieli akadem. ..	25
Nowi doktorzy	28
Ograniczenia palenia tytoniu	29
Stow. Lekarzy Polskich we Lwowie	30
Polecamy Czytelnikom	31
Digitalizacja kolekcji zielnikowej	32
Prof. Narkiewicz o roli snu	33
Wiadomości z MNiSW	34
Boże Narodzenie w Katonwie	36
22 rok wydawania <i>Gazety AMG</i>	37
Spotkanie opłatkowe Klubu Seniorów ..	38
Kadry GUMed i UCK	38
Praktyki dla studentów w Austrii	39
Kalendarium rektorskie	40
Czy w Kazachstanie królują tylko stopy? ..	41
Koncert Noworoczny 2012	44

GAZETA AMG

Redaguje zespół: Marek Bukowski, Brunon Imieliński, Wiesław Makarewicz (red. naczelny), Roman Nowicki (rzecznik prasowy GUMed), Renata Ochocka, Krzysztof Sworzak, Joanna Śliwińska, Jolanta Świerczyńska-Krok, Przemysław Waszak, Lubomira Wengler, Tomasz Zdrojewski, Krystyna Frysztak (sekr. red.), Tadeusz Skowyrą (red. techn.), współpraca graficzna Sylwia Scisłowska. Fot. Zbigniew Wszeborowski

Adres redakcji: Gazeta AMG: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58-349-14-83; e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; [www: http://www.gazeta.gumed.edu.pl](http://www.gazeta.gumed.edu.pl). Drukarnia Wydawnictwa „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin. Nakład 760 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł, pojedynczego numeru – 3 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”:

Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327

WYBORY

Kadencja 2012-2016

Szanowni Państwo,

Przed nami jeden z najważniejszych momentów determinujących przyszłość naszej Uczelni – wybory Jej władz. Od kilku tygodni komisje wyborcze skupiające łącznie ponad 60 nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych GUMed przygotowują, zgodnie z ustawą, wszystkie procedury i organizację elekcji najlepszych z najlepszych.

Senat Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego na posiedzeniu w dniu 30 stycznia br. przyjął kalendarz i zatwierdził okręgi wyborcze, które opublikowane są na stronie internetowej GUMed oraz na str. 21-23 tej edycji Gazety AMG.

Na przełomie lutego i marca będziemy wybierać elektorów, 29 marca – rektora, później prorektorów, dziekanów i członków Senatu. Od tego kogo obdarzymy mandatem zaufania i komu powierzymy ten ogrom pracy i odpowiedzialność, zależeć będzie pomyślność naszej Uczelni oraz każdego z nas, tysiacy pracowników i studentów GUMed.

Jak najmocniej pragnę podkreślić, że uczestnictwo w procesie wyborczym to nie tylko podstawowe i wielce odpowiedzialne prawo, ale także powinność każdego członka społeczności akademickiej. Tylko najlepsi zapewnią pomyślny rozwój naszego Uniwersytetu, Jego konkurencyjną pozycję na krajowym i międzynarodowym rynku kształcenia akademickiego i badań naukowych.

Dlatego gorąco apeluję do wszystkich Państwa, do wszystkich bez wyjątku członków naszej społeczności akademickiej, o kierowanie się dobrem wspólnym i czynne zaangażowanie w proces wyborczy!

*dr hab. Tomasz Zdrojewski,
przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej*

Kalendarz ramowy wyborów

Wybory elektorów	22 lutego – 7 marca 2012 r.
Wybory rektora	29 marca 2012 r.
Wybory prorektorów	17 kwietnia 2012 r.
Wybory dziekana WL z OS	25 kwietnia 2012 r.
prodziekanów WL z OS	17 maja 2012 r.
Wybory dziekana WF z OML	24 kwietnia 2012 r.
prodziekanów WF z OML	8 maja 2012 r.
Wybory dziekana WNoZ z OP i IMMiT	10 maja 2012 r.
prodziekanów WNoZ z OP i IMMiT	24 maja 2012 r.
Wybory dziekana MWB UG-GUMed	Termin zostanie podany
prodziekanów MWB UG-GUMed	Termin zostanie podany

Prof. Andrzej Szutowicz laureatem Nagrody Heweliusza

Neurobiochemik **prof. dr hab. Andrzej Szutowicz** z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i statystyk prof. dr hab. Mirosław Szreder z Uniwersytetu Gdańskiego otrzymali Heweliusze, czyli gdańskie nagrody naukowe za 2011 rok. To najważniejsze naukowe wyróżnienie na Pomorzu, nazywane także Pomorskim Noblem, przyznawane jest od 1987 roku reprezentantom gdańskiego środowiska naukowego za wybitne osiągnięcia o charakterze poznawczym.

Prof. dr hab. Andrzej Szutowicz z Katedry Biochemii Klinicznej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego otrzymał Heweliusza w kategorii nauk ścisłych i przyrodniczych. Profesor zajmuje się neurobiochemią i neurobiologią, głównie badaniem różnych aspektów metabolizmu energetycznego i neuroprzekaźniczego w neuronach cholinergicznego układu nerwowego. W 2011 roku doceniono jego dorobek naukowy i wyróżniono Nagrodą im. Tadeusza Browicza Polskiej Akademii Umiejętności za wybitne osiągnięcia w dziedzinie medycyny.

Laureatem nagrody w kategorii nauk humanistycznych został prof. Mirosław Szreder z Katedry Statystyki Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego. Profesor jest ekonomistą, specjalizuje się w rozwoju i nowych zastosowaniach nauk ilościowych. Jest autorem ponad 100 prac naukowych, w tym nagrodzonej Nagrodą Ministra Edukacji Naro-

dowej i Sportu książki pt. *Metody i techniki sondażowych badań opinii*. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 28 stycznia o godz. 16 w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku. □

Dr Bartosz Karaszewski w Akademii Młodych Uczonych Polskiej Akademii Nauk

Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk zatwierdziło 15 grudnia 2011 roku skład Akademii Młodych Uczonych na pierwszą kadencję. Wśród 26 młodych naukowców znalazło się 4 przedstawicieli nauk medycznych (włączając farmaceutyczne), w tym jeden z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – dr Bartosz Karaszewski z Kliniki Neurologii Dorosłych. W Akademii, obok naukowca naszej Uczelni, Trójmiasto reprezentować będzie jeszcze dwóch młodych uczonych – pracowników naukowych Politechniki Gdańskiej.

Akademia Młodych Uczonych powstała z mocy Ustawy o PAN z 30 kwietnia 2010 r. (jedna z kilku nowych ustaw reformujących polską naukę). Akademia została powołana „w celu promowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez wybitnych młodych przedstawicieli nauki polskiej...” (z art. 38 Ustawy o PAN). Do jej składu, w drodze wieloetapowej procedury wybierani są najwybitniejsi polscy młodzi (do 38 r.ż.) uczeni reprezentujący wszystkie dziedziny nauki. Kadencja Akademii trwa 5 lat; pierwszy nabór i procedura wyboru członków odbyły się w roku 2011, kolejne zaplanowano na rok 2016.

Uroczystość wręczenia nominacji do Akademii Młodych Uczonych Polskiej Akademii Nauk i jej pierwsze, uroczyste posiedzenie odbyło się 25 stycznia br. w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. □

Dyplomatorium analityków medycznych

Uroczyste dyplomatorium studentów Oddziału Medycyny Laboratoryjnej, podczas którego pożegnano absolwentów kierunku analityka medyczna, odbyło się w Auditorium Maximum Wydziału Farmaceutycznego w dniu 25 listopada 2011 r.

W ceremonii, którą rozpoczęto odśpiewaniem hymnu narodowego, uczestniczył rektor prof. Janusz Moryś, przedstawiciele Senatu, członkowie Rady Wydziału oraz zaproszeni goście, a wśród nich prof. Andrzej Szutowicz, konsultant wojewódzki ds. diagnostyki laboratoryjnej, dr Małgorzata Wróblewska, reprezentująca Fundację Kolegium Medycyny Laboratoryjnej w Polsce, dr Zenon Jakubowski, przedstawiciel Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych oraz dr Cecylia Nowicka z Laboratoriów Medycznych Bruss Grupa Alab.

Po przemówieniach Rektora oraz dziekana Wydziału prof. Wiesława Sawickiego absolwenci złożyli przyrzeczenie, odebrali dyplomy i nagrody. Spośród 34 absolwentów najlepszą okazała się Milena Przybylska, którą uhonorowano listem gratulacyjnym i nagrodą, natomiast starościna, Ewa Fiwek, została wyróżniona za działalność na rzecz społeczności akademickiej.

W dalszej części uroczystości Rektor, Dziekan oraz przedstawiciele fundatorów wręczyli nagrody pieniężne laureatkom Konkursu Prac Magisterskich OML: Annie Rozpłochowskiej, Aleksandrze Ewiak oraz Agacie Kucznierej. Sponsorami tych nagród były Fundacja Kolegium Medycyny Laboratoryjnej w Polsce oraz Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych.

W imieniu absolwentów głos zabrała Ewa Fiwek, która podziękowała nauczycielom akademickim i władzom Uczelni za trud włożony w proces kształcenia, a rodzicom i opiekunom za wsparcie w trudnych chwilach i dzielenie radości z sukcesów. Natomiast Aleksandra Sawczuk, studentka V roku analityki medycznej, życzyła swoim starszym koleżankom i kolegom, aby dalej spełniali swoje marzenia osobiste i zawodowe oraz znaleźli w przyszłej pracy życzliwych sobie ludzi.

Uroczystość zakończyły podziękowania Dziekana skierowane do Rektora, Senatu, Rady Wydziału, absolwentów i wszystkich zaproszonych gości oraz wystuchanie *Gaudeamus Igitur*.

prof. Apolonia Rybczyńska,
prodziekan Wydziału Farmaceutycznego z OML, kierownik OML

Dyplomatorium na Wydziale Nauk o Zdrowiu

Dwustu trzydziestu absolwentów WNoZ I i II stopnia z roczników 2008-2011, 2009-2011, 2010-2011 kierunków dietetyka, fizjoterapia, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne, zdrowie publiczne specjalność techniki medyczne – elektroradiologia odebrało swoje dyplomy. Uroczystość odbyła się 25 listopada 2011 roku w Atheneum Gedanense Novum. Prowadziła ją Paulina Czarnicka, absolwentka zdrowia publicznego. W dyplomatorium udział wzięli prof. Barbara Kamińska, prorektor ds. studenckich, prof. Piotr Lass, dziekan WNoZ oraz prodziekani prof. Andrzej Basiński, dr Aleksandra Gaworska-Krzemińska, dr Rita Hansdorfer-Korzon. Nie zabrakło także prof. Barbary Kocharskiej, prodziekana Wydziału Lekarskiego, kierownika Oddziału Stomatologicznego. Podczas uroczystości obecni byli także prof. Wiesław Makarewicz, wiceprezes Stowarzyszenia Absolwentów, dr Jerzy Karpiński, dyrektor Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego oraz mgr Marzena Olszewska-Fryc, członek Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku.

Podczas dyplomatorium nagrodzono absolwentów, którzy uzyskali bardzo dobre wyniki w nauce lub przedstawili wyróżniającą pracę dyplomową:

Kierunek Fizjoterapia

Agata Czaja, Sylwia Ferenc, Michał Kiełczowski, Adam Lutomirski, Karolina Nadolna, Agata Szeliga, Lidia Urbanowicz, Monika Wiercińska

Kierunek Zdrowie Publiczne

Monika Antonowicz, Emilia Bujnowska, Agnieszka Rakowiecka, Magdalena Wyrzykowska

Kierunek Pielęgniarstwo

Marzena Cyrankowska, Mariola Gołębiewska, Małgorzata Kwaśniewicz, Anna Rojek, Aleksandra Szlejf

Kierunek Położnictwo

Beata Balon, Joanna Krzemień, Dorota Radtke-Foelkner, Karolina Wałaszewska, Elżbieta Wnuk, Agnieszka Wojtaszek

Anna Kowalczyk wręczyła nagrody przyznane przez Uczelniany Samorząd Studencki GUMed

– najlepszemu wykładowcy Wydziału Nauk o Zdrowiu w roku akademickim 2010/2011 **dr. Tadeuszowi Wołowskiemu**

oraz w podziękowaniu za wyjątkowo aktywną działalność na rzecz społeczności akademickiej i studentów GUMed

- **Pawłowi Klikowiczowi**
- **Hannie Knuth**
- **Wojciechowi Sarnie.**

Harmonogram konkursów FNP w 2012 roku

Program VENTURES

W ramach programu VENTURES finansowane są innowacyjne projekty ze wszystkich dziedzin nauki, których wyniki mogą znaleźć zastosowanie w gospodarce. Do udziału zachęcamy doktorantów, absolwentów (zatrudnionych na etatach naukowo-dydaktycznych) i studentów przygotowujących prace magisterskie. Wnioski w kolejnej edycji programu będą przyjmowane: od 14 lutego do 15 kwietnia 2012 r.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/319821/>

Program TEAM

Celem programu TEAM jest zwiększenie zaangażowania młodych uczonych w prace badawcze realizowane w najlepszych zespołach i laboratoriach naukowych w Polsce. Jest adresowany do liderów zespołów naukowych realizujących badania we współpracy z partnerem zagranicznym, zamierzających zatrudnić w swoich zespołach młodych uczonych: studentów (po ukończeniu 3 roku studiów), doktorantów lub młodych doktorów (do 4 lat po uzyskaniu stopnia naukowego). Projekty mogą być realizowane w trzech obszarach tematycznych określonych w dokumentacji konkursowej jako Bio, Info, Techno. Wnioski w kolejnej edycji programu będą przyjmowane od 15 stycznia do 15 marca 2012 r.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/319819/>

Program START

Skierowany jest do młodych, stojących u progu kariery badawczej, którzy już mogą wykazać się sukcesami w swojej dziedzinie nauki. Stypendia stanowią dowód uznania dla dotychczasowych osiągnięć naukowych młodych uczonych i są dla nich zachętą do dalszego rozwoju poprzez umożliwienie im pełnego poświęcenia się pracy badawczej. Termin składania kolejnych wniosków: 31 października 2012 r.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/325992/>

Program HOMING PLUS

Program HOMING PLUS adresowany jest do badaczy ze stopniem naukowym doktora, którzy niedawno powrócili lub planują powrót do kraju. Aplikować mogą również młodzi doktorzy innych narodowości zainteresowani odbyciem stażu podoktorskiego w Polsce. Na laureatów czekają stypendia w wysokości 5000 zł miesięcznie oraz subsydlum badawcze w wysokości 80 000 zł rocznie. Program w zakresie nauk należących do kategorii Bio, Info, Techno jest współfinansowany ze środków strukturalnych w ra-

mach Działania 1.2 „Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki” POIG 2007-2013. Projekty niemieszczące się w tych kategoriach będą finansowane ze środków własnych Fundacji. Celem programu jest zachęcenie młodych uczonych do powrotu (w przypadku uczonych polskich) lub przyjazdu do Polski (w przypadku uczonych z zagranicy). Kolejne terminy składania wniosków: 15 marca i 15 października 2012 r.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/319815/>

Program POMOST

Program POMOST umożliwi rodzicom powrót do pracy naukowej po przerwie związanej z opieką nad małym dzieckiem. Terminy składania kolejnych wniosków: 15 marca i 15 października 2012 r.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/319817/>

Program KOLUMB

Umożliwia wybitnym młodym uczonym odbycie stażu podoktorskiego (od 6 do 12 miesięcy) w najlepszych ośrodkach naukowych świata. Laureaci otrzymują stypendium na pobyt w jednym lub – w uzasadnionych przypadkach – w więcej niż w jednym ośrodku naukowym. Stypendyści, którzy chcą przedłużyć swój pobyt za granicą, mogą jednorazowo ubiegać się o dodatkowe środki na ten cel. Laureaci mogą przedłużyć stypendium o maksymalnie 3 miesiące, ich pobyt stypendialny nie może jednak przekroczyć 15 miesięcy. Termin składania wniosków w 2012 r.: od 13 lutego do 16 marca, jest to ostatni konkurs w programie KOLUMB.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/336950/>

Projekt szkoleniowy SKILLS

Jego celem jest doskonalenie kwalifikacji w zakresie zarządzania projektami badawczymi i zespołami badawczymi, rozwój umiejętności z zakresu komunikacji naukowej i kształtowanie postaw proinnowacyjnych. Projekt jest adresowany do laureatów i stypendystów FNP mieszkających w Polsce: pracowników naukowych posiadających afiliację w jednostce naukowej i doktorantów. O udział w projekcie mogą ubiegać się laureaci lub stypendyści reprezentujący wszystkie dziedziny nauki, także laureaci i stypendyści programów FNP z ubiegłych lat.

Więcej: <https://extranet.gumed.edu.pl/page.php/336953/>

Monika Wiszniewiecka,
Dział Współpracy z Zagranicą i Programów Międzynarodowych

Prezentujemy nowe technologie w CMI

Nowe, fascynujące możliwości radiologii

Z dr Edytą Szurowską, kierownikiem Zakładu Radiologii Centrum Medycyny Inwazyjnej rozmawia red. Wiesław Makarewicz

Radiologia jako dyscyplina medyczna przeżywa burzliwy rozwój. Zakład, którym Pani kieruje został wyposażony w ultranowoczesny sprzęt radiologiczny służący do diagnostyki i terapii. Jakie główne urządzenia znalazły się na liście zakupów?

Zakład został wyposażony w bardzo wartościowe aparaty diagnostyczne: dwuźródłowy 128-warstwowy tomograf komputerowy Somatom Definition Flash i 1,5 T Magnetom Aera – aparat do obrazowania za pomocą rezonansu magnetycznego (MRI – *magnetic resonance imaging*) oraz dwa nowoczesne angiografy służące do diagnostyki naczyń i endowaskularnej terapii. Aparaty te zostały wyprodukowane i dostarczone przez firmę Siemens. Są to urządzenia najnowszej generacji, posiadające wiele nowych rozwiązań i udogodnień, znacznie rozszerzających ich możliwości diagnostyczne. Wyposażone są w bardzo rozbudowane oprogramowanie komputerowe, pozwalające na szybsze i bardziej wszechstronne przetwarzanie pozyskiwanych danych. Nie tylko dostarczają bardzo szczegółowych obrazów określonych struktur ludzkiego ciała, ale umożliwiają też wykonywanie wielu badań czynnościowych, co otwiera zupełnie nowe możliwości diagnostyczne. Ponadto przystosowane są do wykonywania pod ich kontrolą różnorodnych biopsji, drenaży i innych zabiegów.

Zatrzymajmy się nad nowym tomografem komputerowym. Czym różni się od tego użytkowanego dotychczas?

Somatom Definition Flash to nowa generacja dwuźródłowych tomografów komputerowych (TK), wyposażonych w dwie lampy rtg. Najszybsza z obecnie dostępnych na rynku prędkość aparatu jest szczególnie przydatna w obrazowaniu poruszających się struktur ciała, takich jak klatka piersiowa i serce. Gantry aparatu (tj. zespół detektorów otaczających okole) wykonuje obrót wokół własnej osi w ciągu zaledwie 0,28 s. Ta wyjątkowa prędkość rotacyjna umożliwia osiągnięcie rozdzielczości czasowej akwizycyjnej wynoszącej 75 milisekund, a do wykonania skanu potrzeba znacznie mniejszej dawki promieniowania, np. badanie serca może być wykonane przy dawce poniżej 1 mSv, czyli nawet kilkanaście razy niższej niż w przypadku dotychczas stosowanych tomografów komputerowych. Tak istotna redukcja dawki promieniowania dotyczy oczywiście badań wszystkich okolic anatomicznych, co wraz ze skróceniem czasu badania wyznacza nowe standardy diagnostyczne.

Aparat ten jest reklamowany hasłem „jeden do wszystkiego”, gdyż doskonale sprawdza się przy najbardziej wymagających badaniach, np. serca (także u chorych z zaburzeniami rytmu serca), naczyń, jak i w rutynowej diagnostyce TK każdej okolicy ciała. Jest idealnym systemem w nagłych przypadkach, gdzie wymagana jest szybka i natychmiastowa diagnostyka – w urazach wielonarządowych, u chorych z udarem, nieprzytomnych, etc. Ze względu na milisekundowe czasy badania i szerokie gantry łatwiej diagnozować chorych niewspółpracujących, bardzo otyłych oraz dzieci, można także wykonywać badania dynamiczne dużych obszarów anatomicznych, np. perfuzję całego mózgu, wątroby czy klatki piersiowej.

Badanie tym aparatem będzie związane z ekspozycją na mniejszą dawkę promieniowania i umożliwi wykonywanie do-

Edyta Szurowska studiowała na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 1987-1993. Jej przygoda z radiologią rozpoczęła się tuż po studiach, w Zakładzie Radiologii, gdzie pracuje do chwili obecnej. W 2001 r. uzyskała specjalizację z radiologii, a w 2003 r. stopień doktora nauk medycznych. Obecnie jest w trakcie przewodu habilitacyjnego w GUMed. W codziennej praktyce zajmuje się przede wszystkim diagnostyką TK i MRI, a do jej medycznych zainteresowań należą m.in. nowoczesne techniki obrazowania. Czas wolny spędza częściej na pieszych wędrówkach, jeździe na rowerze i nartach niż leniuchując i czytając książki, ponieważ rodzina (dwóch synów i mąż) preferuje aktywny styl wypoczynku.

skonałej jakości rekonstrukcji trójwymiarowych, np. wykorzystywanych w nieinwazyjnej ocenie jelita grubego (tzw. kolonografia TK). Obecnie używamy 64-warstwowy aparat (Hi Speed, GE), który również jest skanerem wysokiej klasy i pozwala na prowadzenie bardzo zaawansowanych badań TK, ale nie możemy nim badać m.in. pacjentów z arytmia.

Na nowym aparacie TK zainstalowanym w CMI będzie możliwe wykonywanie zabiegów przezskórnych – biopsji, ablacji czy drenaży. W skanerach starszego typu nie uzyskiwano obrazu w czasie rzeczywistym oraz istniało narażenie lekarza na promieniowanie. Konstrukcja nowego aparatu pozwala na „wycięcie” z pola promieniowania obszaru, w którym przebywa lekarz wykonujący zabieg. Innymi słowy zapewnia znaczącą ochronę dla lekarza i pacjenta, pozwalając na bezpieczną pracę. Ponadto aparat ten jest wyposażony w specjalne oprogramowanie wspomagające wykonywanie biopsji. Komputer może wyznaczyć nam idealny tor prowadzenia igły, a w czasie zabiegu będzie nas informował o odchyleniu od zaplanowanego toru, umożliwiając korekcję. Będziemy teraz mogli nie tylko dokonywać biopsji diagnostycznej guzów płuc czy wątroby, ale też wykonywać procedury lecznicze (np. termoablację guzów wątroby). Ponadto w TK jest wiele opcji automatycznych umożliwiających ocenę funkcji serca.

Nowy aparat będzie wyposażony w 6 stacji opisowych, co zwiększy dostępność lekarzy do konsoli diagnostycznych. Ba-

danie TK trwa krótko, ale relatywnie dużo czasu zajmuje opracowanie danych i dokonanie odpowiednich rekonstrukcji i pomiarów. Oczywiście zarejestrowane obrazy mogą być przesyłane i odbierane w różnych miejscach przez system informatyczny.

Zainstalowany w CMI aparat TK jest drugim tego typu skanerem w Polsce. Jeden funkcjonuje już w Instytucie Kardiologii w Aninie. Aparat ten stwarza nie tylko nowe możliwości diagno-

styczne, ale także naukowo-badawcze. Jest to najbardziej zaawansowany system TK dostępny dzisiaj na rynku.

Jakie nowe możliwości diagnostyczne daje nam zakupiony nowoczesny aparat do badań metodą rezonansu magnetycznego Magnetom Aera?

Postęp, jaki w ostatnim czasie dokonał się na świecie w tej dziedzinie jest olbrzymi, szczególnie jeżeli chodzi o badania czynnościowe. Badania czysto obrazowe, morfologiczne dochodzą już do pewnego kresu. Przystajemy poszukiwać większej rozdzielczości przestrzennej i kontrastu. Zaczynamy natomiast wchodzić w ocenę czynności zarówno komórek, jak i poszczególnych tkanek, struktur i narządów. W tym aparacie będziemy mieli możliwość wykonywania spektroskopii rezonansu magnetycznego, która pozwala na nieinwazyjną ocenę składu metabolicznego tkanki na podstawie różnic częstotliwości rezonansowej związków chemicznych tzw. przesunięcia chemicznego. W zależności od zawartości poszczególnych związków jesteśmy w stanie różnicować np. martwicę popromienną od wznowu nowotworu, co ma duże znaczenie w leczeniu nowotworów mózgu. Spektroskopia MRI ma szczególne znaczenie także w badaniach prostaty i piersi. Pozwala bowiem z dużym prawdopodobieństwem różnicować nowotwory od zmian zapalnych czy zwtóknień. Ma to duże znaczenie dla podejmowania decyzji o rodzaju postępowania terapeutycznego. Niektóre zmiany patologiczne widoczne są jedynie w badaniu rezonansu magnetycznego i aby wdrożyć odpowiednie leczenie, wykonuje się ich biopsję pod kontrolą MRI – dotyczy to głównie guzów piersi.

Ogromne znaczenie ma możliwość funkcjonalnego badania kory mózgu (*functional MRI* – fMRI), które opiera się na zjawisku zwiększonego przepływu krwi przez obszary bezpośrednio zaangażowane w daną czynność (np. projekcja ruchu w korze bądź zaangażowanie kory w czynności wyższe). fMRI pozwala na tworzenie map ośrodków korowych, do pobudzenia których dochodzi w czasie wykonywania przez badaną osobę określonych zadań. Otwiera to szerokie możliwości wykonywania badań poznawczych, a także planowania rozległości zabiegów neurochirurgicznych w oparciu o mapowanie aktywności kory i na tej podstawie wyznaczenie miejsca dojścia operacyjnego. Pozwala to zmniejszyć ryzyko okaleczenia dzięki odpowiednio precyzyjnemu planowaniu zabiegu. Natomiast w badaniach naukowych będzie to bardzo użyteczne narzędzie dla neurobiologów i neuropsychologów. Planujemy już takie badania wspólnie z Uniwersytetem Gdańskim.

Ten aparat może być także wykorzystywany do badania przebiegu włókien nerwowych w mózgowiu i w rdzeniu kręgowym dzięki obrazowaniu tensora dyfuzji (*diffusion tensor imaging* – DTI). Traktografia to metoda MRI używana do analizy dyfuzyjnej anizotropii centralnego układu nerwowego, która jest unikatowym narzędziem umożliwiającym nieinwazyjny wgląd w anatomie szlaków istoty białej. Wykorzystywana jest do oceny ewentualnej destrukcji szlaków kojarzeniowych i projekcyjnych w różnych chorobach neuropsychiatrycznych.

Kolejną procedurą stanowiącą pewien przełom w wykorzystaniu rezonansu magnetycznego jest obrazowanie dyfuzji (*diffusion weighted imaging* – DWI). Badania te opierają się na śledzeniu ruchu cząsteczek wody w przestrzeni zewnątrzkomórkowej. Pozwala to

m.in. diagnozować w bardzo wczesnej fazie, po kilku czy kilkunastu minutach, wystąpienie udaru niedokrwiennego. Towarzyszy temu obrzęk cytotoksyczny, przez co komórki się powiększają, a objętość przestrzeni zewnątrzkomórkowej ulega zmniejszeniu, co powoduje ograniczenie swobodnego ruchu cząsteczek wody w przestrzeni pozakomórkowej. Wczesne rozpoznanie udaru niedokrwiennego jest ważne, bo umożliwia szybką kwalifikację pacjentów do leczenia trombolitycznego.

Na podobnej zasadzie możemy wcześniej wykrywać i lokalizować ogniska rozrostu nowotworowego. Metoda ta cały czas pozostaje w fazie badań, ale coraz częściej uważa się, że to doskonałe narzędzie służące wykrywaniu, prognozowaniu oraz monitorowaniu leczenia choroby nowotworowej. Zmiany w dyfuzji w masie guza obserwowane w MRI pojawiają się zanim dojdzie do zmian morfologicznych takich jak zmniejszenie wielkości guza czy pojawienie się makroskopowej martwicy, dlatego obrazowanie dyfuzji pozwala na wczesną ocenę tego, czy podjęte działania terapeutyczne są skuteczne. Badania czynnościowe możemy prowadzić od roku tzn. od kiedy dzięki funduszom unijnym pozyskaliśmy aparat do MRI – Achieva 3T TX, Philips, który jest też bardzo nowoczesny. Obecnie jest to jeden z trzech tej klasy aparatów w Polsce, a jedyny w regionie północnym.

Natomiast nowy aparat 1,5 T, zainstalowany w CMI, ma jeszcze dodatkowo tę zaletę, że dzięki większej średnicy gantry (70 cm) możliwe będą badania nawet otyłych pacjentów. Jest to jedyny aparat w Polsce, który dzięki bardzo gęsto rozmieszczonym elementom cewek ma tak wysoką rozdzielczość, a automatyczny przesuw stołu (w sposób analogiczny do badania TK) ułatwi wykonywanie szybkich badań dynamicznych, np. badań perfuzyjnych mózgu, wątroby czy prostaty mówiących nam o przepływie kapilarnym. Możliwe będzie też wykonywanie badań typu *cine* z obrazowaniem m.in. motoryki jelit i innych odcinków przewodu pokarmowego. Jest to badanie w pełni bezpieczne dla pacjenta i całkowicie nieinwazyjne.

Ważną nowością jest możliwość wykonywania techniką rezonansu magnetycznego badania całego ciała, które daje wyniki zbliżone do PET, ale bez narażenia na promieniowanie i dużo tańszego. Okazuje się, że dziś wiele osób na świecie poddaje się komercyjnie kosztownym badaniom PET w celu wykrycia nowotworu. W badaniu całego ciała (*whole body MRI*) dodatkowo dołącza się opcję DWI (*diffusion weighted imaging*). Jest to badanie, które pozwala nam rozpoznać ogniska nowotworowe dzięki wykryciu miejsc, w których doszło do ograniczenia swobodnej dyfuzji cząsteczek wody. Z badań porównawczych obu technik – DWI i PET wynika, że uzupełniają się one wzajemnie. Przy uwzględnieniu pewnych ograniczeń, badanie *whole body DWI* jako całkowicie nieinwazyjne jest godne polecenia.

Aparat Magnetom Aera prezentuje nowe podejście do diagnostyki MRI, dzięki przełomowej technologii zintegrowanych cewek Tim 4G i Dot. Technologia Dot ułatwia proces skanowania, natomiast nowoczesny system cewek o bardzo wysokiej gęstości, wbudowanych w blat stołu oraz automatyczny przesuw stołu znacznie skracają czas badania, oferując jednocześnie wysoką jakość obrazu oraz łatwość obsługi. Aparat daje możliwość pełnej diagnostyki MRI wszystkich okolic ciała:

- zaawansowanych badań ośrodkowego układu nerwowego (dyfuzji, traktografii, spektroskopii, perfuzji, mapowania kory mózgu);
- badań ortopedycznych przy zastosowaniu dedykowanych cewek powierzchniowych o wysokiej rozdzielczości;
- badań wątroby, dróg żółciowych (cholangiografia MRI) i trzustki;
- angiografii MRI;
- perfuzji bezkontrastowej (ASL) i po podaniu środków kontrastujących;

- MRI serca (w tym perfuzyjne z adenozyzną);
- badania prostaty (dyfuzja, spektroskopia, perfuzja, badania morfologiczne);
- badania piersi (dyfuzja, spektroskopia, perfuzja, badania morfologiczne);
- badania narządu rodowego (dyfuzja, badania dynamiczne i morfologiczne);
- badania układu moczowego (w tym urografia, dyfuzja).

Jakie jeszcze nowoczesne aparaty zakupiono dla Zakładu Radiologii?

Poza omówionymi 2 dużymi maszynami (TK i MRI) na uwagę zasługuje w szczególności zakup 2 nowoczesnych aparatów do zabiegowej radiologii naczyniowej – angiografów. Dwupłaszczyznowy Axiom Artis Zee Biplane zapewnia pełną diagnostykę neuroradiologiczną i wewnątrznaczyniową terapię według najnowszych standardów światowych, wykorzystujących m.in. fuzję obrazów TK i MRI z badaniem DSA oraz trójwymiarową nawigację. Jest on dedykowany głównie do zabiegów neurochirurgicznych, jak np. embolizacja malformacji naczyniowych czy wykonywanie trombolizy dotętnicznej. Drugi aparat – Axiom Artis Zee Ceiling dedykowany jest głównie do przeprowadzania skomplikowanych zabiegów endowaskularnych na naczyniach trzewnych i obwodowych.

Ponadto zakupiono nowoczesne ultrasonografy, szczególnie jeden wysokiej klasy z doskonałym oprogramowaniem i możliwością prowadzenia badań dynamicznych po dożylnym podaniu środków kontrastujących. Poza tym Zakład Radiologii w CMI został wyposażony w bardzo nowoczesne aparaty rentgenowskie do badań przewodu pokarmowego, badań kostnych, klatki piersiowej i wielu innych. Podkreślić należy, że wszystkie zakupione aparaty są w pełni cyfrowe.

Jak będzie wyglądała organizacja pracy?

Praca oparta będzie głównie na istniejącej kadrze Zakładu Radiologii GUMed i UCK. Większość lekarzy będzie zatrudniona w CMI na kontraktach, podobnie będą także zatrudnieni technicy. Przewidujemy możliwość przyjmowania chorych ambulatoryjnych, nie tylko tych hospitalizowanych w CMI. Zarówno TK, jak i MRI zlokalizowane są na parterze CMI, w pobliżu Klinicznego Oddziału Ratunkowego. Umieszczenie tych kluczowych aparatów obok KOR-u jest szczególnie ważne z uwagi na diagnostykę urazów wielonarządowych, udarów mózgu i innych stanów nagłych. Pozostałe urządzenia radiologiczne, radiologia zabiegowa, gabinety ultrasonograficzne, mamмоgraficzne, badania przewodu pokarmowego, znajdują się w pomieszczeniach przeznaczonych dla Zakładu Radiologii na I piętrze budynku CMI.

Szkolenia personelu zostały uwzględnione w kontraktach na zakup aparatury. Część szkoleń już się odbyła, część jeszcze trwa. Będą one kontynuowane także na miejscu, po przeprowadzce do CMI. Wszystkie urządzenia są zainstalowane i zostały uruchomione, aby można było dokonać odbioru technicznego. Teraz jesteśmy w trakcie odbioru przez władze pionu sanitarno-epidemiologicznego. Dopiero po nim będziemy mogli zacząć badać pacjentów. Cały sprzęt objęty jest 3-letnią gwarancją, a w jej ramach mamy też zapewnioną stałą obecność w naszym zakładzie inżyniera serwisowego.

Dziękując za rozmowę muszę przyznać, że dowiedziałem się bardzo wiele o nowych, nieznanych mi wcześniej możliwościach diagnostycznych i leczniczych, jakimi dziś dysponuje nowoczesna radiologia. Gratuluję tego wyposażenia i życzę sukcesów w jego pełnym wykorzystaniu.

□

Kobieta niezwykła

Wystawa w Bibliotece Głównej poświęcona postaci Marii Skłodowskiej-Curie

Organizacja wystaw jest jedną z form działalności informacyjnej prowadzonej przez Bibliotekę Główną Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Ma na celu popularyzowanie i upowszechnianie nauki, prezentowanie cennych zbiorów czy też ważnych postaci związanych z medycyną i naszą Uczelnią. Odwiedzający biblioteczne mury w ostatnich latach mieli okazję obejrzeć przygotowane przez naszych pracowników wystawy prezentujące m.in.: sylwetki medycynerek, czyli pionierskich kobiet w medycynie, postacię Rudolfa Weigla i Henryka Mosinga oraz zmagania z tyfusem plamistym w XX wieku, ale także ekspozycje tematyczne poświęcone np. hemofilii – chorobie królów czy też rozwojowi radiologii.

Nowy rok rozpoczęliśmy otwarciem wystawy *Maria Skłodowska-Curie – kobieta niezwykła*, której kuratorką jest Alicja Rafałska-Łasocha z Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ekspozycja została sprowadzona do Gdańska z inicjatywy i dzięki osobistym staraniom prof. Janusza Limona. Kiedy Profesor obejrzał ją w zabytkowych murach Cellarium Collegium Maius w Krakowie, zapragnął, by mogło z nią zapoznać się także gdańskie środowisko akademickie. Wystawę objęli honorowym patronatem, oprócz rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego – prof. Karola Musioła, także rektorzy trójmiejskich uczelni: Politechniki Gdańskiej – prof. Henryk Krawczyk i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – prof. Janusz Moryś oraz prezes PAN – prof. Michał Kleiber.

Wystawa początkowo gościła w Politechnice Gdańskiej, natomiast od 9 stycznia br. można ją zwiedzać w holach naszej Biblioteki. W uroczystości otwarcia, oprócz rektorów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Politechniki Gdańskiej, uczestniczyli: kontradmirał Czesław Dyrz – komendant Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, Hanna Zych-Cisoń – wicemarszałek województwa pomorskiego, prof. Eligiusz Mieloszek – przewodniczący Politechniki Otwartej, dyrektorzy Bibliotek Głównych: Politechniki Gdańskiej, Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Akademii Sztuk Pięknych, a także liczni przedstawiciele środowiska naukowego naszej Uczelni. Cieszyła nas niezmiernie obecność autorki wystawy, Alicji Rafałskiej-Łasocha, która przybyła z Krakowa, by osobiście zaaranżować wystawę w naszych wnętrzach. Uzupełnieniem uroczystości była prezentacja wirtualnej Marii Skłodowskiej-Curie, projektu autorstwa firmy Fido Intelligence, za sprawą której w wirtualnym świecie ożyła postać naszej sławnej rodaczki. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii przetwarzania języka naturalnego i algorytmów sztucznej inteligencji można, za pośrednictwem portalu www.mariasklodowska.pl, zadawać Noblistce pytania – dotyczące jej działalności naukowej, dokonanych odkryć, drogi do Nagrody Nobla, ale także życia kobiet na przełomie XIX i XX wie-

ku – i uzyskiwać z jej ust odpowiedzi. Z wirtualną Marią Skłodowską-Curie można rozmawiać zarówno po polsku, jak i po angielsku.

Autorka wystawy przygotowała ją z ogromnym zapałem i zaangażowaniem, oddając często głos samej bohaterce ekspozycji oraz przytaczając słowa zapisane w autobiografii i korespondencji uczzonej. Poznajemy Marię Skłodowską-Curie – kobietę genialną, która wyrwała naturze tajemnicę i odkrywając energię atomową zmieniła świat, ale też osobą niezwykle skromną i oddaną nauce.

Składam serdeczne podziękowania dr Iwonie Kardaś z Katedry i Zakładu Biologii i Genetyki GUMed za ogromną pomoc, pisaną czynem oraz wsparcie na każdym etapie przygotowań do otwarcia wystawy, a także dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Gdańskiej, Bożenie Hakuć oraz jej współpracownikom za harmonijne współdziałanie i wypożyczenie systemu prezentatorów, dzięki czemu mogliśmy sprawniej zaaranżować ekspozycję w naszej Bibliotece.

Zapraszamy do zwiedzania tej, jakże ciekawej wystawy, przygotowanej przez jej autorkę z pasją, sercem i troską o każdy detal. Ekspozycja będzie prezentowana w Bibliotece do 14 lutego br.

mgr inż. Anna Grygorowicz,
dyrektor Biblioteki Głównej

prof. Stefan Raszeja

Działalność partyzancka Gryfa Pomorskiego i Armii Krajowej na Pomorzu

Refleksje osobiste

Chcąc naświetlić sytuację społeczno-polityczną ludności Pomorza w chwili wkroczenia wojsk hitlerowskich, trzeba sięgnąć do historii tej ziemi. Usytuowanie tej części Polski, jako swoistych kresów północnych, było dość szczególne: od zachodu graniczyło z nim silne państwo niemieckie, które przez wieki germanizowało całe słowiańskie Pomorze Zachodnie, od wschodu zaś siedlisko junkrów pruskich, czyli Prusy Wschodnie. Nasz polski skrawek Pomorza Nadwiślańskiego był przez Niemców nazywany Prusami Zachodnimi (Westpreussen), Polacy w czasach I Rzeczypospolitej określali te ziemie mianem Prus Królewskich (przynależących do Królestwa Polskiego), w odróżnieniu od Prus Książęcych (czyli Wschodnich). Ów wąski pas ziemi łączący Polskę z morzem Niemcy nazywali również pogardliwie polskim korytarzem i przy pierwszej okazji, jaką był I rozbiór Polski (dokonany w 1772 roku), w całości go zajęli (z wyłączeniem samego miasta Gdańsk). Wkrótce zaczęła się akcja germanizacyjna, szczególnie dotkliwa w okresie rządów Bismarcka i działalności Hakaty. Ludność polskiego Pomorza była więc o co najmniej 20 lat wcześniej w niewoli zaborców niż mieszkańcy pozostałych terenów Polski, a sam proces wynaradawiania był tu prowadzony ze szczególną niemiecką dokładnością i surowością. Godnym podziwu jest fakt, że pomimo 150-letniej germanizacji ludność Pomorza nie traciła poczucia polskości i więzi z ojczyzną. Zapewne dzięki temu bardzo szybko potrafiła odbudować swój region w wolnej II Rzeczypospolitej. Początkowo integracja naszego regionu z resztą państwa natrafiała na bariery natury psychologicznej. Przybyłych z Polski centralnej nazywano często pogardliwie „bose Antki”, „Galicjoki”, wynikało to jednak ze świadomości Pomorzan, że sami potrafią rządzić i gospodarować. Niestety okres integracji był krótki – trwał zaledwie 19 lat. Ale i tak młodzi ludzie, moi rówieśnicy, rozumieli już doskonale, że nadchodzi czas wspólnego wysiłku wszystkich Polaków na rzecz obrony ojczyzny. Nasze marzenia o świetlanej drodze rozwoju Polski zostały nagle przerwane na początku września 1939 roku. Roz-

poczęła się akcja eksterminacji ludności Pomorza. Co nie udało się Bismarckowi i jego następcom, miało się teraz udać Hitlerowi, aby już nigdy nie istniał ów karykaturalny korytarz dzielący wielkie Niemcy od Prus Wschodnich.

Dzisiejszym mieszkańcom Pomorza (zwłaszcza tym, którzy przybyli tu w okresie powojennym z innych części Polski, np. z Kresów Wschodnich) eksterminacja ludności pomorskiej w latach okupacji hitlerowskiej – mimo wielu opracowań historyków – jest na ogół mało znana. Terror niemiecki wobec ludności Pomorza Gdańskiego w pierwszych miesiącach okupacji przybrał szczególnie bezwzględny formę, zupełnie nieporównywalną z tym, co działo się na terenie pozostałych regionów Polski. Chodzi o masowe zabójstwa dokonywane w okresie od września 1939 do stycznia 1940 roku. Ten pierwszy okres eksterminacji polegał na wymordowaniu około 50 tysięcy Pomorzan i wysiedleniu z Pomorza od 100 do 200 tysięcy osób. Tych ostatnich wypędzono częściowo do tzw. Generalnej Guberni, częściowo zaś aresztowano i wywieziono do obozów przymusowej pracy lub obozów przesiedleńczych (*Umsiedlungslager*) w Potulicach, Toruniu, Brusach i kilku innych miejscowościach, skąd – jak z olbrzymiego targowiska niewolników – zabierano ludzi do przymusowej pracy w Niemczech. Co najmniej pięć tysięcy Polaków na Pomorzu zmarło na skutek nieludzkich warunków bytowania, głodu i epidemii. Piasznica na Kaszubach i Szpęgawsk na Kociewiu to nie jedyne miejsca martyrologii ludu pomorskiego. Zorganizowane wypędzania Polaków z domów, w których mieszkali od pokoleń, są dobrze znane i udokumentowane, także przez Niemców. Na podstawie zachowanych obwieszczeń wiemy, że ludzie ci mieli pół godziny na zabranie najwyżej 25-kilogramowego bagażu i pozostawienie kluczy w drzwiach opuszczonego domu. Wygnańców więziono w bydłych wagonach, bez wody i pożywienia i wywożono w nieznanym kierunku.

Trzeba podkreślić, że te bezwzględne formy prześladowań Polaków na Pomorzu nie były rezultatem działań wojennych ani emocji wywołanych wrogimi zachowaniami mieszkańców Pomorza (wyjątkiem może być tu jedynie wykorzystanie wydarzeń w Bydgoszczy). Jak wynika z dokumentów zawartych w aktach procesu Alberta Forstera z 1948 roku, działanie eksterminacyjne na Pomorzu wynikało po prostu z założeń polityki hitlerowskich Niemiec, gdyż Gau Danzig-Westpreussen – jak nazywano Pomorze Gdańskie – miało być traktowane jako wzorcowe *Mustergau* i wzór do naśladowania na innych terenach okupowanych. Wiadomo też, że dla okupanta najważniejszym elementem było zniszczenie polskich warstw przywódczych, do których zaliczono całą inteligencję, a zwłaszcza nauczycieli, księży, prawników, przemysłowców, kupców i lekarzy. Już jesienią 1939 roku, na samym tylko Kocie-

Pociąg wykolejony przez członków Gryfa Pomorskiego i PAP w zamachu dokonany w czerwcu 1942 r. na Kociewiu (nieдалеko Zblewa)

Alfons Wojewski, szef służby zdrowia TOW Gryf Pomorski w latach 1942-1943, specjalista urologii naszej Uczelni w latach 1950-1955, a po 1955 roku profesor i kierownik Kliniki Urologicznej Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie

wiu zginęło 132 księży, w tym prawie wszyscy kanonicy kurii biskupiej w Pelplinie. Na tym samym terenie zamordowano 174 nauczycieli. Pochodzę z rodziny nauczycielskiej i wiem, jaki los spotykał polskich nauczycieli. W ciągu kilku godzin musieliśmy opuścić mieszkanie, które przeznaczono na jeden z urzędów, a brat i siostra (oboje nauczyciele i działacze harcerscy ze Starogardu) zostali aresztowani. Brat zginął wkrótce po ucieczce z więzienia. Druga siostra została wysiedlona do Guberni. Ja sam, wówczas 16-letni chłopak, po pewnym czasie zdecydowałem się dołączyć do oddziałów partyzanckich Gryfa Pomorskiego w Borach Tucholskich. Los innych rodzin pomorskich był podobny, a często nawet tragiczniejszy.

Organizowanie się oddziałów partyzanckich

Teren Pomorza w czasie wojny stał się jednym z najtrudniejszych obszarów walki z okupantem niemieckim w Polsce. Wcielenie Pomorza do III Rzeszy, wraz z daleko idącymi konsekwencjami polityczno-administracyjnymi i narodowościowymi, prowadziło do stopniowego wyniszczenia ludności polskiej i zasiedlenia Pomorza ludnością niemiecką sprowadzaną z Rzeszy i z innych, zajętych przez Niemców, części Europy.

Komendant chojnicko-tczewskiego inspektoratu AK por. Jan Szalewski ps. „Soból” wraz z dowódcą oddziału partyzanckiego Alfonsem Kwiczorem ps. „Czarny” (obaj – w różnym czasie – przeszli z Gryfa Pomorskiego do AK)

Ustawowo zabroniono, pod rygorem więzienia, mówienia po polsku. W szkołach podstawowych, gdyż tylko takie przystępowały ludności polskiej, lekcje były prowadzone wyłącznie w języku niemieckim. Gdy konsekwentne mordowanie Polaków, przetrzymywanie ich w obozach koncentracyjnych, wysyłanie na ciężkie roboty do Niemiec i przesiedlenia do Guberni nie pomagały, rozpoczęto akcję zmuszania ich do podpisywania tzw. Volksliste (niemieckiej listy narodowościowej).

Jest rzeczą oczywistą, że w tych warunkach partyzantka na terenie Pomorza nie mogła przybrać takich rozmiarów jak w Generalnej Guberni. Działalność bojową utrudniał ponadto fakt, że kompleksy leśne (nawet te największe) przedzielane były duktami i przesiekami, a także gęstą siecią dróg, co ułatwiało kontrolę lasu zmotoryzowanym oddziałom niemieckim. Nie sprzyjała jej także gęsta sieć posterunków niemieckiej żandarmerii i specjalnych oddziałów Jagdkommando. Partyzanci nie mogli ponadto liczyć na pomoc ani leśniczych, gdyż Polaków zastąpiono Niemcami, ani mieszkańców okolicznych wiosek – chaty wysiedlonej ludności zajęli bowiem od razu osadnicy sprowadzeni z Niemiec.

Mimo to ruch oporu działał. Aktywność polskich oddziałów leśnych zmusiła okupanta do powołania specjalnych grup do walki z partyzantami na terenie m.in. Borów Tucholskich.

Jako pierwsze w Borach Tucholskich pojawiły się grupki Polaków ukrywających się przed aresztowaniem i rozstrzelaniem za przedwojenną działalność antyniemiecką, ale nie były to jeszcze oddziały partyzanckie. Dopiero w 1942 roku zaczęły organizować się oddziały leśne, rekrutujące się bądź to z dekonspirowanych („spalonych”) członków organizacji konspiracyjnych, których w tym czasie było już bardzo wielu, bądź spośród młodych Polaków, którzy po zmuszeniu do złożenia wniosku o wpis na niemiecką listę narodowościową zostali wcieleni do Wehrmachtu. Odbywali oni przeszkolenie wojskowe w Niemczech, po czym dezertowali albo od razu przyłączały się do oddziałów partyzanckich.

Zdekonspirowani działacze organizacji niepodległościowych stanowili oczywiście trzon tworzących się oddziałów partyzanckich, do których dołączali także ukrywający się od początku wojny w lesie lub w rodzinnych zagrodach przedwojenni działacze antyniemieccy. Początkowo były to grupy niezależne od jakiegokolwiek organizacji wojskowej czy politycznej. Stopniowo dopiero nawiązywały one kontakty z pomorską konspiracją.

Trzeba w tym miejscu wyjaśnić, że w czasie okupacji, zwłaszcza w jej początkowym okresie, na Pomorzu działało około 40 organizacji podziemnych, z których większość nie miała ze sobą powiązań, a ich istnienie było krótkotrwałe. Pomorski Związek Walki Zbrojnej (później Armia Krajowa) od roku 1940 nawiązywał kontakty z Gryfem, Polską Armią Powstania i innymi organizacjami. Po roku 1943 niektóre oddziały zbrojne Gryfa – zgodnie z rozkazem scaleniowym gen. Sikorskiego – połączyły się z AK, chociaż czyniono to wbrew zaleceniom ówczesnego kierownictwa Gryfa.

Organizacją, która najwcześniej utworzyła oddziały partyzanckie na Pomorzu była niewątpliwie Tajna Organizacja Wojskowa (TOW) Gryf Pomorski. W 1942 roku oddziały leśne tej organizacji były jeszcze nieliczne i stosunkowo słabo uzbrojone. Swoją działalność ograniczały w tym okresie do zapewnienia zaopatrzenia i bezpieczeństwa ludności. Zdobywano broń. Pierwszy oddział partyzancki AK powstał na Pomorzu dopiero w 1943 roku. Oddział o kryptonimie „Świerki” utworzył w ramach dywersji pozafrontowej Stefan Guss, przed wojną nauczyciel przeszkolony. Ze „Świerkami” bliski kontakt utrzymywał mój oddział Gryfa, dowodzony wówczas przez Alfonsa Kwiczora.

Od połowy 1943 roku oddziały Armii Krajowej zostały wzmocnione przez członków Gryfa, którzy w

związku z rozbieżnościami w kierownictwie organizacji, a także dekonspiracją niektórych jego ogniw zmuszeni byli szukać schronienia na terenie Borów Tucholskich. Zapoczątkowało to proces stopniowego podporządkowywania się niektórych oddziałów Gryfa Armii Krajowej.

Działalność oddziału „Czarnego”

Pozwolę sobie zrelacjonować pokrótce działalność mojego oddziału partyzanckiego, kierowanego przez Alfonsa Kwiczora (pseudonim „Czarny”), podobnie jak ja, absolwenta Gimnazjum Starogardzkiego, a później studenta Politechniki w Wolnym Mięście Gdańsku. Formalnie członkiem TOW Gryf Pomorski zostałem 8 czerwca 1943 roku, kiedy po złożeniu przysięgi przystąpiłem do oddziału Gryfa we wsi Kasparus w powiecie starogardzkim. Przeszedłem okres adaptacyjny (zajęcia z bronią prowadził por. Szmulta, przed wojną nauczyciel tamtejszej szkoły podstawowej) i otrzymałem polski karabin przechowywany od czasu kampanii wrześniowej. Zostałem poinformowany, że zadaniem oddziału jest przygotowanie się do przyszłej wspólnej akcji wyzwolenczej w odpowiednim czasie. Nie wykluczano ograniczonych akcji zaczepnych i odwetowo-rekwizycyjnych.

Liczebność oddziału rosła. W listopadzie 1943 roku nasza grupa liczyła 14, a w marcu 1944 r. – 29 partyzantów. Kilka mniejszych grup w sąsiedztwie uznało zwierzchność „Czarnego”. Członkowie naszego oddziału, poza mną, mieszkańcem Starogardu, byli mieszkańcami okolicznych wsi, ukrywającymi się z różnych powodów przed terrorem okupanta. Wielu z nich doskonale władało bronią, służyło bowiem wcześniej w wojsku polskim lub niemieckim (jako przymusowo wcieleni do Wehrmachtu). Kilku przyznawało się do kłusownictwa w Borach Tucholskich jeszcze przed rokiem 1939 – posiadali doskonałą znajomość terenu, co bardzo ułatwiało przemieszczanie się oddziału.

Schrony zwane bunkrami oddział nasz budował początkowo jako swoiste połączenie ziemianki (wkopanej na głębokość od 1 do 1,5 m) z elementami szałasów (skośny dach z gałęzi i gęsto nałożonego mchu oraz darni). W porze zimowej kopano ziemianki na głębokość 2 metrów, z dachem zasypanym ziemią i ściółką leśną, wyposażano je w kocioł do gotowania (tzw. parownik) oraz pompę do wody. Teren był wówczas całkowicie zamaskowany m.in. jałowcami. Pierwszy taki bunkier postawiliśmy w sierpniu 1943 roku nad Brzeziąnką, a drugi we wrześniu w lasach koło Wdeckiego Młyna. Ten ostatni można było opuścić (np. w przypadku obławy) dodatkowym podziemnym gankiem, który kończył się w gęstym zagajniku, tzw. młodziaku. Po opuszczeniu ziemianki spaliliśmy nieraz kilka dni na ziemi, zawinięci w koce. Niektórych grzały kozie skóry.

Począwszy od lutego 1944 roku oddział nasz dysponował pięcioma rowerami, co umożliwiało szybkie zmiany postoju i ułatwiało transport, zwłaszcza żywności, nawet na duże odległości – do 60 km w ciągu nocy. Oddział „Czarnego” był z tego powodu żartobliwie nazywany zmotoryzowanym. Niewielki oddział mógł poruszać się szybko i bezszelestnie, osiągając zamierzony cel często zupełnie niespodziewanie. Walki leśnej nie prowadziliśmy zwykle dłużej niż 1-2 godziny, a akcje rekwizycyjne trwały niespełna godzinę. Nie stosowano nigdy gwałtu czy rabunku. Rekwizycja ograniczała się do zabrania broni uzbrojonym niemieckim osadnikom lub ubitej trzody przeznaczonej na wyżywienie grup partyzanckich. Za żywność otrzymaną od Polaków płacono. „Czarny” dysponował krową przeznaczoną na ten cel.

Od października 1943 do marca 1944 roku przeprowadziliśmy kilka akcji zaczepnych. W Osowie Leśnym

rozbroiliśmy kilku osadników niemieckich, w okolicy Wdy dość przypadkowo starliśmy się z patrolem żandarmerii, u niemieckiego leśniczego w Laskach dokonaliśmy rekwizycji radiodbiornika, który pozwolił na uruchomienie podłuchu Londynu, w Śliwiczkach i Linówku zarekwirowaliśmy cztery karabiny żołnierzom przybywającym na urlopie.

Bezpośrednio po Świątach Wielkanocnych (w kwietniu 1944 roku), po powrocie z akcji w odległych Zimnych Zdrojach, oddział – zmęczony po wyprawie – został niespodziewanie otoczony, w miejscu swego pobytu pod Sarnią Górą, pierścieniem tyralier złożonych z żołnierzy dywizji jadącej na front wschodni i oddziałów SS. W walce brało udział 20 partyzantów. Walka trwała wiele godzin nocnych. Zginął jeden partyzant, kilku zostało lekko rannych. Po stronie Niemców poległo 24 funkcjonariuszy. Nasz oddział posiadał już wówczas jeden karabin maszynowy, zdemontowany z jakiegoś samolotu niemieckiego, a dostarczony nam przez kpt. Jana Szalewskiego (pseudonim „Soból”), wówczas dowodzącego oddziałem AK pod nazwą „Szyszki”. „Soból”, opisując tę bitwę w swoich notatkach, wymienia nazwiska wyróżniających się partyzantów (por. Z. A. Sikorski: *Jan Kazimierz Szalewski, Dzieje pomorskiego patrioty*, Gdańsk 1996).

Na początku maja 1944 roku doszło do pierwszego spotkania z por. Alojzym Bruskim (ps. „Graba”), dowodzącym kilkudziesięcioosobowym oddziałem partyzanckim AK operującym w lasach pomiędzy Osiekiem a Osiem. W czasie wspólnego przemarszu mającego na celu atak na osadników niemieckich z majątków w Miedznie (na wschód od Osia), około 10 km na południe od Dębiej Góry natknęliśmy się na niemiecką obławę. Trasa przemarszu „Graba” wiodła przez sam środek tyralier, nasz oddział („Czarnego”) natomiast natknął się na sztab oczekujący rezultatu obławy. Sytuacja ta została natychmiast przez nas wykorzystana. Ostrzelaliśmy członków dowództwa obławy z dość bliskiej odległości, przyczajeni w gęstych zaroślach. Zaskoczeni Niemcy zostali rozproszeni i wycofali swych żołnierzy, co uchroniło oddział „Graba” od poważniejszych strat. Kilka dni później doszło do następnego spotkania z „Grabem”, który doniósł nam o kolejnym starciu jego ugrupowania („Świerki”) z oddziałami własowców w okolicy Lipinek Świeckich. Po stronie partyzantów odnotowano straty. Byli ranni. W tej sytuacji nasz oddział ofiarował „Grabowi” i jego ludziom pomoc w postaci licznych materiałów opatrunkowych i leków, które kilka dni wcześniej otrzymaliśmy za pośrednictwem naszych łączników ze Starogardu. W czasie pobytu u nas „Graba” doszło do rozmowy na temat ewentualnego przyszłego współdziałania w razie wybuchu powstania ogólnonarodowego. Według tych ustaleń oddział nasz, obok „Świerków” (od-

Oddział partyzancki Gryfa wraz z grupą desantową LWP w lasach pod Czarną wodą

dział „Graba”) i „Szyszek” (oddział Szalewskiego), miał wejść do zgrupowania, które stać się miało załącznikiem powstańczej dywizji piechoty.

Pod koniec maja 1944 roku nasz oddział dokonał trzech dalekich wypadów na osadników niemieckich: w Miedznie, w Pruskich (na wschód od Tlenia) i w Łązku (koło Iwiczna). W czerwcu przeniósł się w okolice Kasparusa, skąd dokonał kilku wypadów na północ (Twardy Dół, Mały Bukowiec) i na zachód (Zimne Źdroje), atakując tamtejsze posterunki policji. Do podobnego starcia doszło w Osówku (koło Skórcza), gdzie zginęło dwóch żandarmów.

W połowie października, na spotkaniu z Janem Szalewskim, wówczas komendantem Chojnicko-Tczewskiego Inspektoratu AK, nawiązaliśmy do naszych rozmów z Bruskim („Grabem”) i uzgodniliśmy ostatecznie, że oddział nasz – mimo iż formalnie jest oddziałem Gryfa – w rzeczywistości odtąd podlegać będzie rozkazom Inspektoratu AK i wspólnie z AK weźmie udział w planowanej wyzwolenczej akcji zbrojnej (akcja „Burza”).

Na początku listopada 1944 roku oddział „Czarnego” przeniósł się w rejon kanału Wdy, na północ od Czarnej Wody, budując nad jeziorkiem swój ostatni zimowy „bunkier”.

W grudniu 1944 roku miało miejsce spotkanie z polsko-sowiecką grupą desantową dowodzoną przez lejtn. Wiktora Aleksiejewa (pseudonim „Wiktor”) oraz ppor. Jana Miętkiego (pseudonim „Wirski”). Po ustaleniu wzajemnego stanowiska, przekazaliśmy tej grupie (w skład której wchodziło najpierw 7, a później 9 Polaków i 2 Rosjan) posiadane przez nas informacje, dotyczące m.in. rozlokowania oddziałów Jagdkomando. Odtąd kontakty z grupą desantową „Wirskiego” były dość częste, aczkolwiek nie przeprowadzono wspólnych akcji.

Zgodnie z uzgodnieniami przeprowadzonymi ze wspomnianym desantem, mieliśmy wkrótce przejść zbliżający się front wojenny. „Czarny” wyjaśnił członkom oddziału, że w powstałej sytuacji pozostawia każdemu z nas decyzję o tym, czy front przechodzimy wspólnie z grupą desantową lub samodzielnie oddalamy się z oddziału. Sam wybrał drugą możliwość. Większość partyzantów z mego oddziału dołączyła do grupy desantowej i udała się na południe. Ruszyliśmy z okolic Studzienic, poprzez Lubiki, w kierunku Szlachty – front przeszliśmy 21 lutego 1945 r. w rejonie między Szlachtą a Lipową Tucholską. Następnego dnia (22 lutego) połączony oddział (partyzanci, desantowcy i zbiegli z niewoli Rosjanie) w liczbie 33 uzbrojonych osób został nieufnie przywitany przez czerwonooarmistów. Próbowano nas rozbroić, ale stanowcza interwencja towarzyszących nam dowódców desantu udaremniła te zamiary. Na stacji kolejowej Lipowa Tucholska przedstawiono nas generałowi P. Batowowi, dowódcy 65 Armii. Wydarzenie to miało uroczysty charakter. Generał odebrał raport, podziękował nam za działalność na tyłach wroga i polecił zakwaterować nas w pobliskiej wsi Rosochatka. Wieczór upłynął w przyjemnej atmosferze. Adiutant generała zorganizował żołnierski posiłek zakropony alkoholem i poczęstunek tytoniem. Broni nam nie zabrano. Niestety nazajutrz w Śliwicach odłączono od nas grupę desantową i odesłano do Bydgoszczy, zaś wkrótce po tym – wbrew zapowiedziom generała – rozbrojono i internowano w tzw. punkcie zbornym, przekazując dowódcy oddziału NKWD. Punkt zborny mieścił się w piwnicach szkoły w Śliwicach. Byliśmy traktowani na równi z uciekinierami z różnych niemieckich jednostek paramilitarnych i jeńcami niemieckimi. Miały miejsce wielokrotne przesłuchania. Wyrażane przez nas sprzeciwy i tłumaczenia długi czas nie odnosiły najmniejszego skutku. Ostatecznie jednak interwencje dowódcy desantu, przebywającego już wówczas przy sztabie w Bydgoszczy, wpłynęły na decyzję o zwolnieniu nas z internowania. Dopiero 1 marca 1945 roku zostaliśmy zwolnieni i mogliśmy udać się do swoich rodzinnych domów. Bogatsi o doświadczenie, drogę naszą odbywaliśmy omijając miejscowości, w których mogły stacjo-

nować oddziały NKWD. Tak odbyło się nasze pożegnanie z bronią.

Po wielu latach dowiedziałem się, że oficjalne przejścia frontu dokonywane przez inne oddziały partyzanckie na Pomorzu miały niemal identyczny przebieg, ale bardziej dramatyczne zakończenie. Tak np. 26-osobowy oddział partyzancki AK por. Jana Sznajdera (pseudonim „Jaś”, „Dąb”), który również w pewnym momencie zetknął się z polsko-sowiecką grupą desantową potraktowano podobnie. Zostali oni również uroczystie przyjęci przez generała, a następnego dnia – po oddaleniu od nich grupy desantowej – rozbrojeni i internowani w piwnicach we wsi Zalesie. Nie mieli jednak takiego szczęścia jak my, bo następnego dnia przewieziono ich pod strażą do więzienia w Chełmnie nad Wisłą, a stamtąd do obozu w Działdowie. Z węzła kolejowego w Łławie przetransportowano ich do Związku Radzieckiego, za Ural. Podobny los spotkał i inne oddziały partyzanckie, m.in. oddział Gryfa Pomorskiego operujący w powiecie chojnickim, dowodzony przez Emila Cysewskiego (pseudonim „Sokół”). Rytuał był za każdym razem podobny: najpierw uroczyste powitanie, podziękowanie, poczęstunek, a później rozbrojenie i przekazanie oddziałom NKWD. A dalej już tylko areszt i wywózka do obozów w ZSRR. Część z pomorskich partyzantów wróciła do kraju w latach 1946-1947, ale wielu z nich spoczęło w nieludzkiej ziemi.

Relacje z dokumentacji administracji niemieckiej

O działalności partyzanckiej na Pomorzu mówią również wiele dokumenty niemieckie, które w tamtejszych archiwach zebrał B. Gąsiorowski, współautor książki *Polskie Podziemie na Pomorzu w latach 1939-1945* (Gdańsk 2005). Dzięki tym materiałom wiemy, jak ruch ten postrzegała administracja hitlerowska. Zacytuję niektóre relacje.

Sędzia Sądu Rejonowego w Czernsku w piśmie oficjalnym z 9 marca 1943 roku, kierowanym do prezydenta Sądu Krajowego w Chojnicach pisał: *Sytuacja w tutejszym rejonie jest pełna niepewności, którą opanowane jest niemieckie społeczeństwo z powodu powtarzających się od kilku miesięcy napadów band.* Według owego sędziego partyzanci (nazywani oczywiście leśnymi bandytami) posiadają dobre uzbrojenie w karabiny i pistolety i znajdują znaczną pomoc wśród ludności miejscowej. Dodał, że jego zdaniem chodzi tutaj o komórki zarodkowe polskiego politycznego ruchu skierowanego przeciw niemieckości. Wkrótce po tym szef Gestapo Heinrich Himmler, w piśmie z 6 czerwca 1943 roku skierowanym do dowódcy Oddziału Gestapo w Gdańsku, zażądał dokładnych informacji o uzbrojeniu oddziałów partyzanckich działających na Pomorzu i przekazał rozkaz zastosowania ostrzejszych środków i metod zwalczania pomorskiego ruchu oporu.

W styczniu 1944 roku doszło do nasilenia działalności partyzanckiej na Pomorzu, pomimo podjętych przez Niemców radykalnych metod jej zwalczania. Szef Gestapo w Gdańsku dr Venediger na naradzie prokuratorów i sędziów stwierdził, że istnienie grup partyzanckich na Pomorzu jest bardziej niebezpieczne niż istnienie organizacji konspiracyjnych, do których Gestapo łatwiej dociera. Przewidywał, że z chwilą objęcia oddziałów partyzanckich jednolitym kierownictwem i nadania im odpowiedniego kierunku politycznego, staną się one szczególnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa całego okręgu.

Wszystkie te dokumenty świadczą o tym, że Niemcy zdawali sobie sprawę, iż aktywność partyzantów na Pomorzu, poza oczywistymi stratami zadawanymi okupantowi, odgrywała niezwykle ważną rolę propagandową i – jak pisze Gąsiorowski – podrywała skutecznie autorytet niemieckich władz, w trakcie nasilonej akcji germanizacyjnej.

Laureat nagrody Marszałka

Dr hab. Witold Rzyman, prof. nadzw. GUMed, kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Klatki Piersiowej został laureatem nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego „Za Wybitne Osiągnięcia Medyczne w Dziedzinie Onkologii”. – Przekazując Panu nagrodę, wyrażam nadzieję, że Pana praca i osiągnięcia pomogą zmniejszyć niepokojąco wysoką w naszym województwie zachorowalność na nowotwory – napisał w uzasadnieniu Mieczysław Struk, marszałek województwa pomorskiego.

Nowa przewodnicząca IROs Forum

Mgr Ewa Kiszka, kierownik Działu Współpracy z Zagranicą i Programów Międzynarodowych została przewodniczącą IROs Forum (International Relations Offices Forum) na rok 2012.

Forum uczelnianych Jednostek Współpracy Międzynarodowej to inicjatywa powołana do życia 31 grudnia 2007 roku przez 9 uczelni założycielskich. Jego głównym celem jest rozwój współpracy międzynarodowej polskich uczelni partnerskich stowarzyszonych w Forum oraz wzajemna pomoc i wymiana informacji.

VII Piknik na Zdrowie

Już po raz siódmy Gdański Uniwersytet Medyczny będzie gospodarzem i organizatorem Pikniku na Zdrowie. Impreza odbędzie się 2 czerwca 2012 roku w Parku Zielonym, w sąsiedztwie Uniwersytetu i UCK.

Celem Pikniku na Zdrowie jest szerzenie wiedzy medycznej przydatnej w codziennym życiu potencjalnego pacjenta. Podobnie jak w ubiegłych latach postaramy się przygotować bogatą ofertę programową. Będziemy zachęcać naszych gości do badań profilaktycznych, aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania się. Postaramy się, by rozmowom, specjalistycznym prezentacjom i badaniom towarzyszyły pokazy aerobiku, tańca, ratownictwa medycznego, konkursy i inne liczne atrakcje. Nie zabraknie też zdrowych przekąsek i napojów.

Serdecznie zapraszamy do udziału w naszym wspólnym przedsięwzięciu. Jego sukces zależy w dużej mierze od Państwa zaangażowania. Z naszej strony mogą liczyć Państwo na pomoc w poszukiwaniu niezbędnych środków dla jej zorganizowania. Uprzejmie prosimy o wyznaczenie osoby, która będzie koordynowała przygotowania do Pikniku z ramienia Państwa jednostki i o przesłanie jej danych kontaktowych (imię i nazwisko, numer telefonu i adres e-mailowy) na adres:

jswierczynska@gumed.edu.pl.

Termin zgłoszeń do udziału w Pikniku na Zdrowie 2012 upływa 15 lutego.

Studenci nagrodzeni

Marcin Derwich, student kierunku lekarsko-dentystycznego, Alicja Sadowska, Piotr Wysocki i Łukasz Klasa, studenci kierunku lekarskiego, Natalia Dudzińska i Anna Kozłowska z kierunku farmacja oraz Marta Łaska, studentka fizjoterapii otrzymali stypendia Ministra Zdrowia za wybitne osiągnięcia w nauce.

Studentów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego docenił także Marszałek Województwa Pomorskiego. Laureatami tego rocznego stypendium zostali Marcin Derwich, Alicja Sadowska, Piotr Wysocki, Łukasz Klasa, Hanna Sobczak, studentka kierunku lekarsko-dentystycznego i Beata Wodejko z kierunku lekarskiego. Stypendium w wysokości 300 zł miesięcznie wypłacane będzie od 1 października 2011 r. do 30 czerwca 2012 r.

Naukowcy z MWB UG-GUMed powołani

Prezydium Polskiej Akademii Nauk powołało dwoje pracowników Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG-GUMed na członków komitetów naukowych działających przy Wydziale II – Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN. Prof. dr hab. Ewa Łojkowska, dziekan Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG-GUMed, kierownik Katedry Biotechnologii, została wybrana na zastępcę przewodniczącego Komitetu Biotechnologii oraz na członka Komitetu Fiziologii, Genetyki i Hodowli Roślin PAN. Prof. dr hab. Krzysztof Liberek, kierownik Katedry Biologii Molekularnej i Komórkowej, został zaś wybrany na członka Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN.

dr Anna Gwizdek-Wiśniewska,
MWB UG-GUMed

Prof. Jarosław Sławek w Komitecie PAN

Dr hab. Jarosław Sławek, prof. nadzw., kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Neurologiczno-Psychiatrycznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego został wybrany na członka Komitetu Nauk Neurologicznych PAN na kadencję 2011-2014.

Prof. Witkowski na czele Komitetu PAN

Prezydium Polskiej Akademii Nauk, uwzględniając wyniki wyborów przeprowadzonych na zebraniu plenarnym Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w dniu 8 listopada 2011 r., uchwałą nr 66 z dnia 15 grudnia 2011 r. powołało prof. Jacka Witkowskiego na przewodniczącego Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka przy Wydziale V Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2011-2014. Decyzja ta jest wyrazem uznania dla dotychczasowego dorobku naukowo-badawczego oraz zaangażowania prof. Jacka Witkowskiego na rzecz rozwoju nauk medycznych i integracji środowiska naukowego.

Sukces doktorantki

Doktorantka Marlena Typiak, której promotorem jest dr hab. Anna Dubaniewicz z Kliniki Pneumonologii, Katedry Pneumonologii i Alergologii, zdobyła główną nagrodę w ogólnopolskim konkursie MicroGravity organizowanym przez firmę A&A Biotechnology.

Nagroda została przyznana za pomoc w optymalizacji protokołu innowacyjnej metody MicroGravity. Opiera się ona na wykorzystaniu membran jonowymiennych i próbek z mikrodrenem umożliwiających izolację kwasów nukleinowych z różnorodnych próbek biologicznych bez potrzeby wirowania.

Konkurs na stypendium doktoranckie

Kolegium Studiów Doktoranckich Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego ogłasza konkurs na 5 miejsc stypendialnych na stacjonarnych studiach doktoranckich w następującym podziale:

Wydział Farmaceutyczny – 3 miejsca,
Wydział Nauk o Zdrowiu – 2 miejsca.

Studia doktoranckie trwają 4 lata (8 semestrów) i prowadzone są jako studia dzienne. Termin składania wniosków o przyjęcie na studia upływa 13 kwietnia 2012 r.

Szczegółowe zasady uczestnictwa, regulamin i program znajdują się do wglądu w biurze Kolegium Studiów Doktoranckich GUMed, Gdańsk, ul. J. Tuwima 15, pokój 313 (III piętro), telefon (58) 349-12-08 oraz na stronie internetowej:

www.gumed.edu.pl

Wspomnienie o profesor Barbarze Iwaszkiewicz-Bilikiewicz

Do Kliniki Chorób Oczu w dniu 27 kwietnia 2011 r. dotarła szokująca wiadomość, że dzień wcześniej prof. Barbara Iwaszkiewicz-Bilikiewicz zginęła w wypadku samochodowym na Słowacji. Była bardzo dobrą kierowcą, jeździła szybko, ale bezpiecznie. Okazało się, że tym razem samochód prowadził mąż, a Profesor była pasażerem. W czołowym zderzeniu z tirem nie mieli szans, oboje zginęli na miejscu. Ciężko rannego syna przewieziono do szpitala. Teraz powrócił do zdrowia.

Barbara Iwaszkiewicz-Bilikiewicz urodziła się 5 lutego 1935 r. w Poznaniu w rodzinie inteligenckiej. Jej ojciec – profesor Jarosław Iwaszkiewicz był długoletnim kierownikiem Katedry i Kliniki Otolaryngologii Akademii Medycznej w Gdańsku. Studia lekarskie odbyła w latach 1951-1957 na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, gdzie w 1957 roku uzyskała dyplom lekarza. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczęła w 1957 roku pracując najpierw jako wolontariusz (1957-1959), potem asystent (1959-1961), starszy asystent (1961-1967), adiunkt (1967-1980) i docent.

W 1980 r. została mianowana kierownikiem Katedry i Kliniki Chorób Oczu. Funkcję tę pełniła do przejścia na emeryturę w 2005 r. Stopień doktora nauk medycznych nadała jej Rada Wydziału Lekarskiego AMG w 1967 roku na podstawie rozprawy doktorskiej *Późne wyniki operacji zaćmy wrodzonej u dzieci*. Stopień doktora habilitowanego nadano Jej w 1978 r. na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Fotokoagulacja laserem argonowym zmian przedniego odcinka oka i ciała szklistego na podstawie własnych badań klinicznych i doświadczalnych*.

W dniu 18 lutego 1988 r. Akademia Medyczna w Gdańsku nadała Jej tytuł profesora nadzwyczajnego, a tytuł profesora zwyczajnego otrzymała z rąk Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w dniu 1 maja 1996 r.

Zainteresowania naukowo-badawcze prof. Iwaszkiewicz-Bilikiewicz koncentrowały się głównie wokół chorób oczu uwarunkowanych dziedzicznie, wpływu warunków pracy w przemyśle na narząd wzroku i korekcji oczodołu po usunięciu gałki ocznej. Na szczególną uwagę zasługują opisane przez Profesora nieznanne dotąd zmiany oczne w porfirii, badania nad wpływem poziomu lipoprotein na powstawanie odwarstwienia siat-

kówki czy też wprowadzenie modyfikacji wszczepu oczodołowego po usunięciu gałki ocznej. Jednym z głównych zainteresowań prof. Iwaszkiewicz-Bilikiewicz było zastosowanie fotokoagulacji laserowej w okulistyce. Profesor opracowała szereg wytycznych zapewniających skuteczność i bezpieczeństwo leczenia laserowego, co umożliwiło rozszerzenie wskazań do stosowania fotokoagulacji w okulistyce. Szkolenie laserowe odbyła w Moskwie u prof. Krasnowa.

Po pobycie w kilku ośrodkach okulistycznych w Holandii w 1987 r. jako jedna z pierwszych w Polsce rozpoczęła wszczepianie implantów soczewkowych do komory przedniej, jak i tylnej oka. Bardzo lubiła operować, często przy muzyce – twierdziła, iż wpływa to uspakajająco na operatora, jak i na pacjenta (a często wówczas operacje przeprowadzaliśmy w znieczuleniu miejscowym, bez obecności anestezjologa). Profesor prowadziła ogólnopolskie kursy z zakresu mikrochirurgii oka. Pod Jej kierunkiem około 30-40 lekarzy uzyskało I i II stopień specjalizacji z zakresu okulistyki. Była także promotorem około 20 prac doktorskich.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej uzyskała liczne odznaczenia i

nagrody. Uehonorowano Ją Złotym Krzyżem Zasługi (1979), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1989), a prezydent Aleksander Kwaśniewski wręczył Jej Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2005). Ponadto otrzymała takie wyróżnienia jak: Medal Komisji Edukacji Narodowej (1999), Honorowa Odznaka PCK (1973), Medal W obronie Morskich Granic Polski Ludowej (1987), Medal 40-lecia Szpitala Marynarki Wojennej. W 1986 r. otrzymała nagrodę Rektora AMG za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej,

Była autorem bądź współautorem 90 publikacji krajowych i zagranicznych, 23 streszczeń zjazdowych, napisała 9 rozdziałów w krajowych i zagranicznych podręcznikach okulistyki.

Pomimo ogromnych obciążeń czasowych i psychicznych, jakie wiązały się z funkcją kierownika Kliniki, zawsze znajdowała czas na odpoczynek. Była osobą doskonale zorganizowaną. Często wstawała o 4-5 rano i wtedy pisała wszelkie publikacje, natomiast wieczorem, już po 20 sza spać. Nie lubiła, gdy wtedy niepokoiłiśmy ją problemami klinicznymi. Najpierw latem wyjeżdżała na Kaszuby do domku letniskowego nad jezioro Kniewo, a w latach 90. zapalała wielką miłością do Juraty, gdzie regularnie spędzała urlopy. Letnie mieszkanie w Juracie stało się Jej drugim domem, często w poniedziałki do Kliniki przyjeżdżała prosto znad morza. Tam też organizowała co 4 lata zjazdy swojego rocznika studiów. W okresie zimowo-wiosennym lubiła góry, szczególnie Dolinę Białego w Zakopanem. Twierdziła, iż Polska jest najpiękniejsza i wcale nie trzeba wyjeżdżać za granicę, aby odpocząć. Uwielbiała zwiedzać wszelkie zamki i dworki, dlatego zebrania okulistyczne organizowaliśmy zwykle w ciekawych miejscach (Krokowa, Paraszyno, Rzucewo, Jurata, Kniewko, Wieżyca). Była kobietą niezwykle mądrą życiowo, potrafiła oddzielić pracę zawodową od spraw domowych, doceniała znaczenie wypoczynku. Nie zaniedbywała obowiązków klinicznych ani rodzinnych. Współpracowała naukowo z mężem, profesorem Adamem Bilikiewiczem, długoletnim kierownikiem Katedry i Kliniki Chorób Psy-

chicznych w Gdańsku oraz w Bydgoszczy, który został pełnomocnikiem rektora AMG ds. usamodzielnienia II Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Bydgoszczy. Syn Marek, z zawodu historyk archiwista, przeżył wypadek i powrócił do zdrowia.

Profesor po przejściu na emeryturę w 2005 r., mimo iż posiadała pokój w centralnym miejscu Kliniki, rzadko nas odwiedzała, mimo iż zawsze zapraszaliśmy Ją na kliniczne spotkania wigilijne i inne uroczystości. Uważała, że emerytura kończy pewien etap życia i potrzebne są wtedy gruntowne zmiany. Już po zakończeniu pracy w Klinice dużo energii włożyła w organizację Centrum Medycznego Kardiotel i tam rozwinięła działalność okulistyczną.

Po śmierci prof. Adama Bilikiewicza wyszła za mąż za kolegę ze swego rocznika, dr. Andrzeja Słowikowskiego. Przez ostatnie lata życia wspólnie podróżowali, opiekowali się wnukami udowadniając, że również emerytura może dawać wiele radości.

Zaproszona jak zwykle na ostatnią, kliniczną Wielkanoc, tym razem zaszczyciła nas swoją obecnością. Była w świetnym nastroju, wspólnie wspominaliśmy dawne czasy, omawialiśmy zmiany, które nas czekają w związku z przenosinami do nowej lokalizacji w Centrum Medycyny Inwazyjnej. Mówiła, iż następnego dnia wraz z mężem i synem wyjeżdża na Święta do ukochanego Zakopanego. Trzy dni później otrzymaliśmy tragiczną wiadomość o Jej śmierci.

Pożegnaliśmy Ją uroczyście na gdańskim cmentarzu Łostowice w obecności bardzo licznego grona przyjaciół, pacjentów i przedstawicieli władz Uczelni. Profesor Barbara Iwaszkiewicz-Bilikiewicz pozostanie w pamięci wszystkich, którzy mogli Ją poznać. Będziemy wspominać Ją z wdzięcznością za naukę optymizmu, odwagi i radości życia.

prof. Krystyna Raczyńska,
dr Leopold Glasner,
Katedra i Klinika Okulistyki

Klinika GUMed doceniona

Katedra i Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej kierowana przez prof. Witolda Rzymana otrzymała dyplom w uznaniu dobrych praktyk w dziedzinie ochrony zdrowia w konkursie *Innowacje dla Zdrowia 2011*, zorganizowanym przez Grupę Roboczą na Rzecz Innowacji w Opiece Zdrowotnej. Jury doceniło Klinikę za *Pomorski Pilotażowy Program Badań Przesiewowych Raka Płuca*.

Statuetkę i dyplom wręczono 11 stycznia br. podczas Gali w Pałacu Staszica PAN. Klinikę reprezentował dr Robert Dziedzic.

Dr Paweł Wiczling nagrodzony

Dr Paweł Wiczling z Zakładu Biofarmacji i Farmakokinetiki otrzymał nagrodę dla młodych pracowników nauki Komisji Analizy Chromatograficznej i Technik Pokrewnych Komitetu Chemii Analitycznej PAN. W głosowaniu przeprowadzonym drogą korespondencyjną wzięło udział 27 członków Komisji. Doroczna Nagroda Komisji Analizy Chromatograficznej Komitetu Chemii Analitycznej PAN dla Młodych Naukowców jest najbardziej cenioną w ogólnopolskim środowisku

chemicznym nagrodą dla młodych analityków. Na ogólnopolskim zjeździe, który odbędzie się w Białymstoku w połowie września br., laureat wygłosi referat plenarny na temat nagrodzonych badań.

Gratuluję dr. Pawłowi Wiczlingowi i prof. Romanowi Kaliszczakowi tak wspianego współpracownika.

prof. Jacek Nawrocki,
przewodniczący Kapituły Nagrody

Konkurs na pracę z zakresu gastroenterologii

Wydawnictwo Medyczne Cornetis sp. z o.o., Polskie Towarzystwo Gastroenterologii oraz redakcja *Gastroenterologii Polskiej* ogłaszają konkurs o nagrodę prof. dr. hab. dr. h.c. Zbigniewa Knapika na najlepsze prace oryginalne, poglądowe i kliniczne opublikowane w *Gastroenterologii Polskiej* w danym roczniku.

Regulamin konkursu można znaleźć pod adresem:
http://cornetis.pl/pliki/regulamin_nagrody_gastro.pdf

Akademia Dermatologii i Alergologii

W imieniu Komitetu Organizacyjnego 8 Akademii Dermatologii i Alergologii www.ekonferencje.pl/8ADA zapraszam do udziału w sesji organizowanej z okazji 20 Światowego Dnia Chorego, która rozpocznie się w niedzielę 12 lutego 2012 roku o godz. 10:10 w Urzędzie Miasta Ustka (ul. ks. kard. St. Wyszyńskiego 3). Honorowy patronat nad sesją objęli: Rektor GU-Med, Ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, Starosta słupski oraz Burmistrz Ustki.

Program sesji

- 10:10-10:15 Powitanie – Burmistrz Ustki
- 10:15-10:30 Słowo ordynariusza – ks. bp Edward Dajczak
- 10:30-10:45 *Dermatolog w Anglii, Szwajcarii, Luksemburgu i w Niemczech* – W. Klimmek (Zug, Szwajcaria)
- 10:45-11:10 *Camino de Santiago. To nie droga jest trudnością... To trudności są drogą...* – ks. R. Kwiatkowski (Bydgoszcz)
- 11:10-11:25 *Ogólnopolska pielgrzymka służby zdrowia do Rzymu* – ks. D. Ławik (Sopot)
- 11:25-11:35 *Kapelan w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym* – ks. A. Delik SAC (Gdańsk)
- 11:35-12:00 *Hospicjum 2012* – ks. E. Leśniak SAC (Szczecin), ks. J. Orłowski SAC (Gdańsk)
- 12:05-12:20 *Mędrca Syracha nauka o krwi* – ks. prof. J. Turkiel (Ustka)
- 12:20-12:40 *Oblicze cierpienia w wybranych dziełach sztuki sakralnej* – ks. R. Kwiatkowski (Bydgoszcz)
- 12:40-12:50 *Kilka słów na temat stanu nauk medycznych* – prof. R. Kaliszczak (Gdańsk)
- 12:50-13:00 *Program Erasmus w praktyce* – A. Gorczyński, A. Witkowski (Gdańsk)
- 13:00-13:20 *Czy medycyna estetyczna to jeszcze medycyna?* – M. Mielniczuk (Gdańsk)
- 13:20-14:00 Dyskusja

Sesję poprzedzi uroczysta msza św. w intencji chorych i służby zdrowia, której przewodniczyć będzie ks. bp Edward Dajczak, ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Celem będzie o godz. 9 w kościele pw. Najświętszego Zbawiciela w Ustce ul. Marynarki Polskiej 81.

Serdecznie zapraszam,
prof. Roman Nowicki

Wybory władz akademickich w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym

UCZELNIANA KOMISJA WYBORCZA NA KADENCJĘ 2012-2016

Przewodniczący UKW:
dr hab. Tomasz Zdrojewski

Zastępcy Przewodniczącego:
dr hab. Zdzisław Bereznowski, prof. nadzw. GUMed
prof. dr hab. Monika Lichodziejewska-Niemierko
prof. dr hab. Antoni Nasal
mgr Elżbieta Perepeczko
dr Piotr Popowski
dr hab. Tomasz Smiatacz
dr hab. Piotr Trzonkowski, prof. nadzw. GUMed
Emilia Wojciechowska

Członkowie:
mgr Jakub Antoniewicz
dr hab. Ewa Bryl
dr hab. Mirosława Cichorek
dr n. med. Jerzy Jankau
dr Lucyna Konieczna
dr hab. Anna Lebedzińska, prof. nadzw. GUMed
Natalia Lewandowska
dr hab. Walenty Nyka, prof. nadzw. GUMed
dr hab. Jacek Sein Anand
dr hab. Adam Szarszewski
Kamila Wawer

Sekretarz:
mgr Ewa Kiszka

WYDZIAŁOWE KOMISJE WYBORCZE NA KADENCJĘ 2012-2016

WYDZIAŁ LEKARSKI Z ODDZIAŁEM STOMATOLOGICZNYM

Przewodniczący: dr hab. Piotr Trzonkowski, prof. nadzw. GUMed
Wiceprzewodnicząca: dr hab. Ewa Bryl
Wiceprzewodniczący: dr hab. Tomasz Smiatacz
Sekretarz: Magdalena Krause

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ

Przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Czarnowski
Wiceprzewodnicząca: prof. dr hab. Mirosława Szczepańska-Konkel
Sekretarz: dr Marcin Płaczek

WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU Z ODDZIAŁEM PIELĘGNIARSTWA I INSTYTUTEM MEDYCYNY MORSKIEJ I TROPIKALNEJ

Przewodniczący: prof. dr hab. Jędrzej Antosiewicz
Wiceprzewodnicząca: dr Agnieszka Zimmermann
Sekretarz: mgr inż. Magdalena Perzanowska

MIĘDZYUCZELNIANY WYDZIAŁ BIOTECHNOLOGII UG-GUMed

Przewodniczący: prof. dr hab. Antoni Banaś (UG)
Członek: dr Adam Iwanicki (GUMed)
Członek: dr Rafał Dutkiewicz (UG)
Sekretarz: mgr Ewa Brzana (UG)

WYBORY ELEKTORÓW DO KOLEGIUM ELEKTORÓW I SENATORÓW GUMed			
OKRĘGI WYBORCZE	DATA ZEBRANIA WYBORCZEGO	GODZINA	MIEJSCE
I Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	7 marca (środa)	13.00	CBM, sala prof. Hillera
II Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	6 marca (wtorek)	9.30	UCK, budynek nr 3, sala prof. Rydygiera
III Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	2 marca (piątek)	12.00	UCK, budynek nr 3, sala prof. Rydygiera
IV Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	1 marca (czwartek)	13.00	AGN, Auditorium Primum
V Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy	29 lutego (środa)	13.00	CBM, sala prof. Hillera
VI Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	28 lutego (wtorek)	13.00	CBM, sala prof. Hillera
VII Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy	27 lutego (poniedziałek)	13.00	WF z OML, Auditorium Maximum
VIII Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy niebędący na stanowisku profesora i nieposiadający stopnia naukowego doktora habilitowanego	22 lutego (środa)	12.00	AGN, Auditorium Primum
IX-XI Okręg Wyborczy Studenci	20 lutego (poniedziałek)	18.00	AGN, Auditorium Primum
XII Okręg Wyborczy Doktoranci	27 lutego (poniedziałek)	12.00	CBM, sala prof. Hillera
XIII Okręg Wyborczy Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	27 lutego (poniedziałek)	13.00	AGN, Auditorium Primum
XIV Okręg Wyborczy Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	27 lutego (poniedziałek)	13.00	AGN, Auditorium Primum
XV Okręg Wyborczy Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	27 lutego (poniedziałek)	13.00	AGN, Auditorium Primum
XVI Okręg Wyborczy Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	27 lutego (poniedziałek)	13.00	AGN, Auditorium Primum
WYBORY SENATORÓW GUMed			
XVII Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego	31 maja (czwartek)	12:00	Posiedzenie Rady WL z OS CBM, sala prof. Hillera
XVIII Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego	22 maja (wtorek)	12:00	Posiedzenie Rady WF z OML
XIX Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego	24 maja (czwartek)	13:00	Posiedzenie Rady WNoZ z OP i IMMiT CBM, sala Reichera
XX Okręg Wyborczy Nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego	Termin zostanie podany po wyborach rektora w UG i GUMed		Posiedzenie Rady MWB UG-GUMed

KALENDARZ WYBORÓW JEDNOOSOBOWYCH I KOLEGIALNYCH ORGANÓW GUMed na kadencję 2012-2016

WYBORY ELEKTORÓW DO KOLEGIUM ELEKTORÓW UCZELNI (KEU)

Uczelniana Komisja Wyborcza – UKW
ekiszka@gumed.edu.pl

	Termin	Miejsce zebrań, uwagi	Organizuje
Wybory elektorów do KEU oraz wybory przedstawicieli do rad wydziałów i senatorów spośród: • nauczycieli akademickich niebędących na stanowisku profesora i nieposiadających stopnia doktora habilitowanego; • innych pracowników; • uczestników studiów doktoranckich; • studentów		wg tabeli zamieszczonej obok	UKW
Ogłoszenie alfabetycznej listy Kolegium Elektorów Uczelni (KEU)	16 marca 2012 r.	na stronie www Uczelni	UKW
WYBORY REKTORA			
Zgłaszanie kandydatów na funkcję rektora	od 1 do 8 marca 2012 r.	do UKW (w rektoracie)	UKW
Ogłoszenie alfabetycznej listy kandydatów na funkcję rektora	9 marca 2012 r.	na stronie www Uczelni	UKW
Zebrania przedwyborcze – prezentacja kandydatów na funkcję rektora	od 12 do 27 marca 2012 r.	wg propozycji kandydatów	organizują kandydaci
WYBORY REKTORA	29 marca 2012 r. czwartek, 12:00	AGN, Auditorium Primum	UKW
WYBORY PROREKTORÓW			
Zebranie przedwyborcze rektora-elekta i kandydata na prorektora ds. studenckich z elektorami studentów i doktorantów	3 kwietnia 2012 r. wtorek, 15:00	AGN, Auditorium Primum	UKW
WYBORY PROREKTORÓW	17 kwietnia 2012 r. wtorek, 12:00	AGN, Auditorium Primum	UKW
Wydziałowe Komisje Wyborcze – WKW			
WYDZIAŁ LEKARSKI Z ODDZIAŁEM STOMATOLOGICZNYM (mkrause@gumed.edu.pl)			
Zgłoszenia kandydatów na funkcję dziekana WL z OS	od 30 marca do 17 kwietnia 2012 r.	pisemnie do WKW (w dziekance)	WKW
WYBORY DZIEKANA WL z OS	25 kwietnia 2012 r. środa, 12:00	AGN, Auditorium Primum	WKW
WYBORY PRODZIEKANÓW WL z OS	17 maja 2012 r. czwartek, 12:00	CBM, sala prof. Hillera	WKW
WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ (mpl@gumed.edu.pl)			
Zgłoszenia kandydatów na funkcję dziekana WF z OML	od 27 marca do 10 kwietnia 2012 r.	pisemnie do WKW (w dziekance)	WKW
WYBORY DZIEKANA WF z OML	24 kwietnia 2012 r. wtorek, 10:15	Sala Posiedzeń Rady WF z OML	WKW
WYBORY PRODZIEKANÓW WF z OML	8 maja 2012 r. wtorek, 10:15	Sala Posiedzeń Rady WF z OML	WKW
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU Z ODDZIAŁEM PIELĘGNIARSTWA I IMMiT (perzanowska.m@gumed.edu.pl)			
Zgłoszenia kandydatów na funkcję dziekana WNoZ z OP i IMMiT	od 19 do 26 kwietnia 2012 r.	pisemnie do WKW (w dziekance)	WKW
WYBORY DZIEKANA WNoZ z OP i IMMiT	10 maja 2012 r. czwartek, 12:00	CBM, sala prof. Reichera	WKW
WYBORY PRODZIEKANÓW WNoZ z OP i IMMiT	24 maja 2012 r. czwartek, 12:00	CBM, sala prof. Reichera	WKW
MIĘDZYUCZELNIANY WYDZIAŁ BIOTECHNOLOGII UG-GUMed (dziekanat@biotech.ug.gda.pl)			
Zgłoszenia kandydatów na funkcję dziekana MWB UG-GUMed	Termin zostanie podany po wyborach rektora w UG i GUMed	pisemnie do WKW	WKW
WYBORY DZIEKANA MWB UG-GUMed			WKW
WYBORY PRODZIEKANÓW MWB UG-GUMed			WKW

Achilles otoczony herosami

MITOLOGIA I MEDYCYNA (5)

Ścięgno Achillesa

Mięsień brzuchaty tydki (*gastrocnemius*) ma grecką etymologię obu członów swojej nazwy. W części dalszej łączy się on z jeszcze innym mięśniem – płaszczkowatym i wytwarza ścięgno piętowe, znane bardziej jako ścięgno Achillesa, z przyczepem na guzie piętowym. Nazwa ścięgna ma także greckie pochodzenie zaczerpnięte z mitu o Achillesie, głównym bohaterze wojny trojańskiej.

Achilles był synem bogini Tetydy i Peleusza, ziemskiego władcy Ftii w Tesalii. Tetyda, kiedy Achilles przyszedł na świat, mając do wyboru dla syna długie życie, pozbawione wielkich czynów lub krótkie, ale opromienione sławą, wybrała to drugie. Aby zapewnić mu nieśmiertelność, nacierała go ambrozją, zanurzała w ogniu i kąpała w wodach Styksu. Po tych zabiegach ciało Achillesa stało się odporne na wszelkie urazy z wyjątkiem pięty, za którą był trzymany.

Gdy Achilles podrośł, Tetyda oddała go na wychowanie centaurovi Chejronowi, który mieszkał w skalnej grocie na górze Pelion w Tesalii. Słynął on ze szlachetności i mądrości, uchodził za najbardziej sprawiedliwego wśród dzikich centaurów. Chejron uczył Achillesa jazdy konno i ćwiczył w polowaniu na dziką zwierzyinę. Chłopiec żywił się mięsem upolowanych lwów i dzików, dzięki czemu nabierał siły i męstwa. Jadał też plastry miodu i szpik z kości upolowanych saren, przez co nabierał szybkości w biegu.

Chejron jako jeden z pierwszych poznał tajniki sztuki lekarskiej i nauczył Achillesa nie tylko leczenia ran, ale również zbierania ziół leczniczych w okolicznych lasach i na rozległych łąkach. Achilles pobierał też naukę śpiewu i gry na fujarce.

Kiedy rozpoczęła się wojna trojańska, ze wszystkich miast greckich zbierali się stawni mężowie, aby wyruszyć pod Troję. Tetyda, pełna niepokoju o los syna, starała się nie dopuścić do tego, aby dorastający Achilles poszedł na wojnę. Wiedziała bowiem, że gdy stanie do walki pod murami Ilionu, zyska wielką sławę, a to oznacza, że zbliża się kres jego krótkiego ży-

cia. Przebrała go więc za dziewczynę i ukryła na wyspie Skyros wśród córek króla Likomedesa.

Tymczasem Odyszeusz wraz z Nestorem i Ajaksem szukali Achillesa wszędzie, na stałym lądzie i na wyspach, ponieważ według przepowiedni Grecy nie mogli bez niego zdobyć Troi. W końcu dotarli na Skyros, gdzie zostali zaproszeni do pałacu Likomedesa. Tu wyłożyli przywiezione dla dziewcząt podarunki – kosztowne przepaski, haftowane suknie i kunsztownie wykonane ozdoby. Każda miała wybrać dla siebie to, co nie tylko podoba jej się najbardziej, ale też jest dla niej najodpowiedniejsze. Sprytny Odyszeusz między rozłożonymi podarunkami umieścił też tarczę i włócznię. Jedna z panien chwyciła i tarczę i włócznię – był to przebrany Achilles. Natychmiast przyłączył się do przybyłych towarzyszy i wraz ze swym nieodłącznym przyjacielem Patroklosem poprowadził walecznych Greków pod Troję.

Gdy pod murami miasta, po dniach zawieszenia broni, znów rozgorzała walka, Grecy przypuścili atak i zmusili Trojan do odwrotu. Wówczas wmieszał się w walkę Apollo. Pod osłoną chmury stanął przy jednej z bram, zwanej Bramą Skajską, czyli Złowieszczą, umieszczoną w wysokiej baszcie murów otaczających Troję. Przez nią wkroczył weselny orszak towarzyszący porwanej przez Parysa Helenie. To tu Hektor przed rozstrzygającą walką, w której poległ, zęgnął się z Andromachą i synkiem Astianaksem. Do miasta wciągnięto konia trojańskiego i wtedy wdarty się do miasta pierwsze szeregi greckich wojowników. Apollo, mając stąd widok na całą równinę, łatwiej mógł dostrzec w wirze walki łuk Parysa. A gdy go spostrzegł, sam pokierował śmiercionośną strzałą. Ugodziła ona Achillesa w piętę, jedyne śmiertelne miejsce jego ciała.

dr Bogumił Przeździak

Achilles i Ajaks grający w kości

Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich

Wprowadzenie

Nauczyciele akademicy podlegają, oprócz innych rodzajów odpowiedzialności prawnej, również odpowiedzialności dyscyplinarnej, głównie z uwagi na ich szczególną rolę w procesie kształcenia studentów i doktorantów oraz wobec prowadzenia badań naukowych. Odpowiedzialność ta jest o tyle specyficzna, że pociągają do niej quasi-sądy działające w ramach instytucji szkolnictwa wyższego. Wobec rangi tej instytucji prawnej, a zwłaszcza dolegliwości niektórych sankcji, autorzy uznali, że warto przypomnieć podstawowe zasady dotyczące zarówno przesłanek zaistnienia tej odpowiedzialności, jak i procedury związanej z wymierzaniem kar z tytułu przewinień dyscyplinarnych.

Źródła prawa

Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, w tym przesłanki i postępowanie dyscyplinarne wobec tej grupy społeczności uczelnianej, regulują:

a) przepisy ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.)², dalej zwanej *UPSZW*,

b) rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 14 marca 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli akademickich (Dz. U. Nr 58, poz. 391 ze zm.), dalej zwane *Rozporządzeniem*,

c) przepisy ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.), dalej zwanej *Kpk*, z wyłączeniem jednak przepisu art. 82 *Kpk*³ – z tym, że tylko w odniesieniu do samego postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli akademickich w sprawach nieuregulowanych w *UPSZW* i tylko odpowiednio⁴.

Na marginesie można zauważyć, że szczególny problem, zwłaszcza dla uczelnianych komisji dyscyplinarnych, stanowi konieczność zmierzenia się z niezwykle skomplikowaną materią *Kpk*. Wymaga ona bowiem posiadania wiedzy prawniczej i to na poziomie wyższym niż przeciętny.

Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej

Stosownie do art. 139 *UPSZW* każdy nauczyciel akademicki podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie uchybiające obowiązkowi nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczycielskiego⁵. W tym miejscu można przypomnieć, że wśród pracowników uczelni status nauczycieli akademickich, a zatem zdolność podlegania powyższej odpowiedzialności, mają:

- pracownicy naukowo-dydaktyczni,
- pracownicy dydaktyczni,
- pracownicy naukowci,
- dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej.

Zakres ich obowiązków określa sama *UPSZW*. W świetle art. 111 ust. 1 *UPSZW* pracownicy naukowo-dydaktyczni są obowiązani:

a) kształcić i wychowywać studentów, w tym nadzorować opracowywanie przez studentów prac zaliczeniowych, semestralnych, dyplomowych pod względem merytorycznym i metodycznym;

b) prowadzić badania naukowe i prace rozwojowe, rozwijać twórczość naukową albo artystyczną;

c) uczestniczyć w pracach organizacyjnych uczelni.

Pracownicy naukowci mają obowiązki określone powyżej w pkt. b i c. Do obowiązków nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego należy również kształcenie kadry naukowej. Pracownicy dydaktyczni powinni zaś:

- kształcić i wychowywać studentów, w tym nadzorować opracowywanie przez studentów prac zaliczeniowych, semestralnych, dyplomowych pod względem merytorycznym i metodycznym;
- podnosić swoje kwalifikacje zawodowe;
- uczestniczyć w pracach organizacyjnych uczelni.

Naruszenie wskazanych powyżej powinności może, a nawet winno, skutkować pociągnięciem do odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczyciela akademickiego.

Problem stwarza jednak interpretacja pojęcia „godności zawodu nauczycielskiego”. Z przeglądu literatury wynika, że pojęcie to nie jest sprecyzowane. Nie wiadomo zatem, czy chodzi o wartość samą w sobie, czy raczej o stanowisko, urząd, pozycję, które wymagają od nauczyciela określonego zachowania się.

Z pewnością odpowiedzialności dyscyplinarnej będą podlegać, niezależnie od kwalifikacji, czy to w ramach kategorii naruszenia obowiązków, czy godności zawodu, następujące czynny popełnione przez nauczycieli akademickich:

- przywłaszczenie sobie autorstwa albo wprowadzenie w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu czy artystycznego wykonania;
- rozpowszechnienie, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
- rozpowszechnienie, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publiczne znieskształcenie takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania;
- naruszenie cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
- fałszowanie badań lub wyników badań naukowych lub dokonanie innego oszustwa naukowego;
- przyjmowanie, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w uczelni, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- powoływanie się na wpływy w uczelni, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływanie przekonania innej osoby lub utwierdzanie jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęcie się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę;
- udzielenie albo obiecywanie udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w uczelni, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w uczelni, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

Katalog kar dyscyplinarnych

Odpowiedzialność dyscyplinarna ma wymiar niebagatelny. Ustawodawca w katalogu kar dyscyplinarnych przewidział

obok upomnienia i nagany (które mogą nieść za sobą dolegliwość natury reputacyjnej czy prestiżowej, a nadto pominięcie w procesach przyznawania przez pracodawcę nagród lub premii), tak dalece interwencyjne rozwiązania, jak naganę z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni na okres do pięciu lat oraz pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na stałe lub na czas określony.

Jako najlżejszą w katalogu przyjętych kar należy postrzegać karę upomnienia. Rektor nakłada ją za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi po uprzednim wysłuchaniu nauczyciela akademickiego. Nauczyciel akademicki ukarany przez rektora ww. karą może wnieść odwołanie do uczelnianej komisji dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu. W takim przypadku komisja nie może wymierzyć kary surowszej. Powstaje oczywisty problem z oddzieleniem przewinień dyscyplinarnych mniejszej wagi i takich, których ciężar gatunkowy nie mieści się już w tej kategorii. Ustawodawca posłużył się w tym przypadku zwrotem niedookreślonym.

Szczególnie wątpliwości prawne co do zgodności z konstytucyjną zasadą demokratycznego państwa prawa budzi jednak najsurowsza przewidziana w *UPSZW* kara dyscyplinarna, a to pozbawienie prawa wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego. Ustawodawca bowiem nie wskazał ram czasowych w przypadku tej sankcji. J. Paśnik podkreśla zatem słusznie, że: „Możliwość wymierzenia (...) zakazu (o którym mowa w art. 140 ust. 1 pkt. 4 Prawa o szkolnictwie wyższym) na „czas określony” bez wskazania minimum i maksimum czasu obowiązywania nadaje mu charakter sankcji bezwzględnie nieokreślonej. W rezultacie takiego zapisu możliwe będzie orzeczenie tej kary zarówno w wymiarze czysto symbolicznym, jak również nadać jej wymiar dożywotni, np. przez okres do momentu osiągnięcia przez ukaranego wieku emerytalnego”⁶.

Postępowania dyscyplinarne

Komisje dyscyplinarne

Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne. W pierwszej instancji orzeka uczelniana komisja dyscyplinarna do spraw nauczycieli akademickich, której skład uzależniony jest od rodzaju kary wnioskowanej przez rzecznika dyscyplinarnego. I tak komisja obejmuje:

- trzech członków, gdy uczelniany rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary innej aniżeli pozbawienie prawa wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego,
- pięciu członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary najsurowszej.

W drugiej instancji orzeka komisja dyscyplinarna do spraw nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁷, dalej zwanej Radą. W zależności od tego, która z kar została orzeczona, w skład ciała odwoławczego wchodzi trzech lub pięciu członków (w tym ostatnim przypadku, gdy orzeczono karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego).

UPSZW wypowiada się także na temat kwalifikacji osób wchodzących w skład komisji dyscyplinarnych, której co najmniej jeden z członków powinien być studentem. W składzie orzekającym komisji działającej przy Radzie co najmniej jeden z członków powinien mieć wyższe wykształcenie prawnicze. Przewodniczącym składu orzekającego powinien być nauczyciel akademicki zatrudniony na stanowisku nie niższym niż obwiniony.

Uczelniana komisja dyscyplinarna pochodzi z wyboru, którego tryb określa statut uczelni. Z kolei komisja działająca przy Radzie jest wybierana przez ten organ, zgodnie z uchwalonym regulaminem.

Komisje dyscyplinarne rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów.

W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią jednocześnie naruszenie zasad etyki w nauce komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619). Opinia komisji do spraw etyki w nauce w takiej sytuacji wiąże komisję dyscyplinarną w ustaleniu treści naruszenia.

Zawieszenie w pełnieniu obowiązków

Rektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków nauczyciela akademickiego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, a także w toku postępowania wyjaśniającego, jeżeli ze względu na wagę i wiarygodność przedstawionych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Nauczyciel akademicki zostaje z mocy prawa (*ex lege*) zawieszony w pełnieniu obowiązków z dniem jego tymczasowego aresztowania.

Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż sześć miesięcy, chyba że przeciwko nauczycielowi akademickiemu toczy się nadal postępowanie karne.

Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela akademickiego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu, a tymczasowo aresztowanego ulega ograniczeniu powyżej do połowy, w zależności od stanu rodzinnego nauczyciela akademickiego, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują dodatki do wynagrodzenia oraz wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z braku dowodów winy albo wydaniem orzeczenia lub wyroku uniewinniającego, nauczycielowi akademickiemu należy wypłacić pozostałą część pełnego wynagrodzenia.

Tryb

Postępowanie dyscyplinarne komisja dyscyplinarna wszczynana na wniosek rzecznika dyscyplinarnego i poprzedza je postępowanie wyjaśniające, o czym dalej.

Rzeczników dyscyplinarnych w uczelni powołuje rektor, a rzeczników dyscyplinarnych przy komisji działającej przy Radzie minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, spośród nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego.

Rzecznik dyscyplinarny wszczynają postępowanie wyjaśniające z urzędu w przypadku, gdy nauczycielowi akademickiemu zarzuca się popełnienie czynu polegającego na:

- przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania;
- rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
- rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznym zniekształceniu takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania;
- naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
- fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego;

- przyjmowaniu, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w uczelni, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- powoływaniu się na wpływy w uczelni, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę;
- udzieleniu albo obiecywaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w uczelni, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w uczelni, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wyjaśniającego może przesłuchiwać obwinionego, świadków, biegłych oraz przeprowadzać inne dowody konieczne do pełnego wyjaśnienia sprawy. Informuje on nauczyciela akademickiego, którego postępowanie dotyczy, o stawianym zarzucie obwinienia oraz o prawie składania wyjaśnień i o prawie odmowy wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania. Obwiniony ma prawo zgłaszać wnioski dowodowe. Co istotne z każdej czynności prowadzonej w postępowaniu wyjaśniającym sporządza się protokół.

Jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego nie potwierdzą zarzutów wysuwanych wobec obwinionego albo okaże się, że obwiniony zmarł, rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego. Postanowienie to podlega zatwierdzeniu przez organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego. W przypadku, gdy podstawą umorzenia postępowania dyscyplinarnego jest śmierć obwinionego, na żądanie jego małżonka, krewnego w linii prostej, rodzeństwa, traci moc postanowienie o umorzeniu zgłoszone w terminie roku od dnia zgonu obwinionego. W takim przypadku postępowanie dyscyplinarne prowadzi się nadal z udziałem ustanowionego przez jedną z tych osób obrońcy z wyboru albo ustanowionego przez przewodniczącego komisji obrońcy z urzędu.

W przypadku odmowy zatwierdzenia postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego, poleca innemu rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.

Rzecznik dyscyplinarny po uznaniu, że wyniki postępowania wyjaśniającego dostarczyły dowodów do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego składa wniosek o ukaranie. Przed złożeniem wniosku o ukaranie obwiniony zapoznaje się z treścią wniosku oraz z innymi materiałami postępowania wyjaśniającego. Obwiniony może złożyć dodatkowe wyjaśnienia oraz wnioski dowodowe.

Wniosek o ukaranie ma charakter względnie sformalizowany i zawiera:

- imię i nazwisko, tytuł, stopień naukowy i stanowisko obwinionego;
- dokładne określenie zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego, ze wskazaniem czasu, miejsca i okoliczności jego popełnienia;
- określenie proponowanej kary dyscyplinarnej;
- listę świadków, którzy mają być wezwani na rozprawę, z podaniem ich adresów do wiadomości komisji dyscyplinarnej; do listy może być dołączony wniosek o zaniechanie wezwania wskazanych świadków i o odczytanie na rozprawie ich zeznań składanych w toku postępowania wyjaśniającego;
- wykaz innych dowodów;
- uzasadnienie obwinienia.

W tym miejscu należy zauważyć, że w sprawach przeciwko rektorom, prorektorom, przewodniczącym komisji dyscyplinar-

nych i ich zastępcom, przewodniczącemu i członkom komisji dyscyplinarnej przy Radzie oraz członkom Rady właściwy minister wskazuje komisję dyscyplinarną pierwszej instancji właściwą do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego.

Komisja dyscyplinarna, po rozpoznaniu wniosku o ukaranie, wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego na posiedzeniu niejawnym. Z każdej czynności podjętej w postępowaniu dyscyplinarnym sporządza się protokół. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wyznacza skład orzekający. Skład orzekający, w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku o ukaranie, na posiedzeniu niejawnym, wydaje postanowienie o:

- wyznaczeniu terminu rozprawy;
- umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z przyczyn wymienionych w § 1 ust. 1 Rozporządzenia⁸,
- poleceniu rzecznikowi dyscyplinarnemu uzupełnienia w wyznaczonym terminie braków w przedstawionym przez niego materiale dowodowym, jeżeli nie da się ich uzupełnić na rozprawie.

Obwinionemu doręcza się, wraz z odpisem postanowienia o wyznaczeniu terminu rozprawy, odpis wniosku o ukaranie. Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wnosi o orzeczenie kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich uczelni. W przypadku gdy obwiniony uchyla się od uczestnictwa w postępowaniu, postępowanie może toczyć się pod jego nieobecność.

Od orzeczenia uczelnianej komisji dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich strony mogą się odwołać do komisji działającej przy Radzie, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Prawo do sądu

Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej działającej przy Radzie, a zatem po wyczerpaniu drogi odwoławczej, stronom służy odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Trafność tego rozwiązania budzi wątpliwość. Skoro do postępowania dyscyplinarnego stosuje się w zakresie nieuregulowanym przez *UPSZW Kpk*, to wydawałoby się, iż konsekwentnie odwołanie winno zostać podporządkowane rygorom apelacji przewidzianym w tej właśnie ustawie. Od orzeczenia sądu apelacyjnego nie służy skarga kasacyjna.

Przedawnienie

Ustawodawca wprowadza terminy przedawnienia, zarówno co do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, jak i karalności z tytułu przewinienia dyscyplinarnego. Postępowanie takie nie może być wszczęte po upływie sześciu miesięcy od dnia powzięcia odpowiednio przez rektora lub ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary oraz po upływie pięciu lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa. Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec nauczyciela akademickiego, któremu zarzuca się popełnienie czynu, o którym mowa w art. 144 ust. 3 pkt. 1-5 *UPSZW*⁹.

Komisje dyscyplinarne muszą działać w sposób wnikliwy, ale z zachowaniem pewnej dyscypliny czasowej; w przypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w terminie (tj. przed upływem przedawnienia wszczęcia) karalność czynu w ramach

odpowiedzialności dyscyplinarnej ustaje z upływem dwóch lat od dnia wszczęcia tego postępowania.

Zatarcie kar dyscyplinarnych

Odpis orzeczenia o udzieleniu kary dyscyplinarnej z uzasadnieniem włącza się do akt osobowych nauczyciela akademickiego. Sentencje prawomocnych orzeczeń komisji dyscyplinarnych do spraw nauczycieli akademickich, orzekające karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego są nadto ogłaszane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, w wydawanym przez niego dzienniku urzędowym.

Kary dyscyplinarne określone w art. 140 ust. 1 pkt. 1-3 *UPSZW* (upomnienie, nagana, nagana z pozbawieniem prawa wykonywa-

nia funkcji kierowniczych w uczelni na okres do 5 lat) ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia o ukaraniu, dołączony do akt osobowych nauczyciela akademickiego, podlega usunięciu po upływie trzech lat, a w przypadku kary określonej w art. 140 ust. 1 pkt. 3 *UPSZW* (nagana z pozbawieniem prawa wykonywania funkcji kierowniczych w uczelni na okres do 5 lat) po upływie pięciu lat od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia o ukaraniu, jeżeli w tym okresie nie został on ukarany dyscyplinarnie lub sądownie za przestępstwo umyślne.

dr Lubomira Wengler, Zakład Prawa Medycznego,
Ewa Adamska-Pietrzak, prawnik,
dr Piotr Popowski, Zakład Zdrowia Publicznego
i Medycyny Społecznej

¹ Stan prawny na 12 grudnia 2011 r.

² Rozdział IV *UPSZW*.

³ Wyłączenie to oznacza, że obrońcą nauczyciela akademickiego nie musi być adwokat czy aplikant adwokacki.

⁴ Należy wyjaśnić, że użycie przez ustawodawcę pojęcia „odpowiednio” oznacza, że przepisy *Kpk* stosuje się wprost, z pewnymi modyfikacjami albo w ogóle się ich nie stosuje. Powyższe powoduje daleko idące trudności w interpretacji.

⁵ Szerzej na ten temat patrz: J. Paśnik, *Nowe regulacje odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich i studentów – uwagi krytyczne*, *Administracja* 2007, nr 4.

⁶ Ibid.

⁷ Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest wybieralnym organem przedstawicielskim nauki i szkolnictwa wyższego. Rada w swoich pracach kieruje się zasadą rzetelności, bezstronności i przejrzystości. Rada współdziała z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, ministrem właściwym do spraw nauki oraz z innymi organami władzy i administracji publicznej w ustalaniu polityki państwa w zakresie szkolnictwa wyższego, polityki naukowej i innowacyjnej państwa.

⁸ Postępowania dyscyplinarne nie wszczyna się, a wszczęte postępowanie wyjaśniające lub postępowanie dyscyplinarne umarza się, jeżeli:

- czynu nie popełniono albo popełniony czyn nie zawierał znamion przewinienia dyscyplinarnego;
  - postępowanie dyscyplinarne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało wcześniej wszczęte i toczy się nadal lub zostało prawomocnie zakończone;
  - obwiniony zmarł;
  - nastąpiło przedawnienie wszczęcia w świetle art. 144 ust. 2 *UPSZW*;
  - szkodliwość popełnionego czynu jest znikoma.
- ⁹ Chodzi tu o popełnienie czynu polegającego na:
- przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu, albo artystycznego wykonania;
  - rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
  - rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznym znieszczeniu takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania;
  - naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
  - fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego.

Nowi doktorzy

NA WYDZIALE LEKARSKIM

stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie medycyny uzyskała

dr n. med. Marta Chełmińska – adiunkt, Klinika Alergologii Katedry Pneumonologii i Alergologii GUMed, rozprawa pt. *Różnicowanie reakcji krzyżowych towarzyszących alergii na lateks – wybrane zagadnienia*, uchwała Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny – alergologia,

stopień naukowy doktora nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskała

lek. Magdalena Reiwer-Gostomska – asystent, Katedra Medycyny Rodzinnej GUMed, praca pt. *Angiogenina w wybranych jednostkach chorobowych*, promotor – prof. dr hab. Janusz Siebert, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 15 grudnia 2011 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,

stopień naukowy doktora nauk medycznych w zakresie stomatologii uzyskała

lek. stom. Małgorzata Zając – asystent, Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej GUMed, praca pt. *Wpływ ro-*

dzaju i czasu trwania stymulacji na wydzielanie, skład i właściwości śliny mieszanej, promotor – dr hab. Barbara Kochańska, prof. nadzw. GUMed, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 15 grudnia 2011 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie stomatologii.

NA WYDZIALE FARMACEUTYCZNYM

stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk farmaceutycznych uzyskała

dr n. farm. Danuta Siluk – adiunkt, Zakład Farmakodynamiki Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki GUMed, rozprawa pt. *Opracowanie metod bioanalitycznych wykorzystujących chromatografię cieczową sprzężoną ze spektrometrią mas do badań farmakokinetyki leków chiralnych*, uchwała Rady Wydziału Farmaceutycznego z OML GUMed z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych w zakresie biofarmacji,

stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych w zakresie biofarmacji uzyskała

mgr Małgorzata Wnuk – asystent, Katedra i Zakładu Biofarmacji Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, praca pt. *Przewidywanie aktywności przeciwdrobnoustrojowej czwartorzędowych soli amoniowych w oparciu o sztuczne sieci neuronowe*, promotor prof. dr hab. Adam Buciński. Rada Wydziału Farmaceutycznego z OML GUMed w dniu 13 grudnia 2011 r. nadała stopień doktora nauk farmaceutycznych w zakresie biofarmacji, chemometrii.

STOWARZYSZENIE LEKARZY POLSKICH WE LWOWIE

... Jest takie miasto na świecie
jedyne i niezapomniane.
I właśnie dlatego jest Lwowem
Semper Fidelis nazwane.

Jubileusz 20-lecia Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie

Stowarzyszenie Lekarzy Polskich we Lwowie ma już 20 lat. Z okazji jubileuszu odbyła się w dniach 22-24.09.2011 r. Międzynarodowa Konferencja Naukowa, której współorganizatorem była Naczelna Izba Lekarska w Warszawie. Na zaproszenie polskich lekarzy ze Lwowa uczestniczyli w niej lekarze z USA, Łotwy, Litwy, Białorusi oraz bardzo liczna grupa z Polski. Ich przyjazd zorganizowała Naczelna Izba Lekarska w Warszawie, jak też Izby Lekarskie z Gdańska, Torunia i Katowic. Był to prawdziwy najazd na Lwów.

Patronat honorowy nad uroczystością objęli: ks. abp Mieczysław Mokrzycki, metropolita lwowski; Andrzej Włodarczyk, podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia; Jarosław Drozd, Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie; Maciej Hamankiewicz, prezes Naczelnej Izby Lekarskiej; akademik Borys Zimenkowski, rektor Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego im. D. Hałyćko; Andrzej Matyja, prezes Okręgowej Izby Lekarskiej w Krakowie; Łukasz Wojnowski, prezes Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izby Lekarskiej; Jacek Kozakiewicz, prezes Śląskiej Okręgowej Izby Lekarskiej; Longin Komołowski, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”; Olga Iwaniak, prezes fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Konferencję poprzedziła msza święta w lwowskiej Katedrze w intencji lekarzy celebrowana przez ks. abp. Mieczysława Mokrzyckiego, metropolitę lwowskiego.

Po mszy odbyła się smutna uroczystość oddania hołdu i złożenia wieńców przy odsłoniętym 3 lipca 2011 r. pomniku pomordowanych profesorów lwowskich w 70 rocznicę zbrodni

na Wzgórzach Wuleckich. Stoi tu krzyż i tablica z nazwiskami. Złożyliśmy tu wiązanki kwiatów, znicze zapaliliśmy również Orłom Lwowskim na ich odtworzonym cmentarzu.

Po południu odbyła się uroczysta inauguracja spotkania jubileuszowego w sali Opery Lwowskiej. Okolicznościowe przemówienie wygłosiła prezes Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie Ewelina Hrycaj-Mańanicz. Wieczór wypełnił piękny spektakl operowy C. Orff'a *Carmina Burana*.

Nazajutrz, w piątek, 23 września 2011 r. rozpoczęła się konferencja, na program której złożyły się dwie sesje – medyczna i historyczna. Sesję medyczną zainaugurował wykład dr. Andrzeja Włodarczyka, podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia pt. *Wyzwania zdrowia publicznego*. Następnie referat wprowadzający pt. *Perspektywy nanomedycyny i nanoterapii* wygłosił prof. Tadeusz Maliński z Chicago. W godzinach popołudniowych odbyła się sesja historyczna poświęcona głównie dziejom polskiej medycyny we Lwowie. Złożyły się na nią m.in. wykłady:

- *Towarzystwo Lekarskie Lwowskie – Wanda Wojtkiewicz-Rok* (Wrocław)
- *Z karty dziejów polskiej lwowskiej medycyny: Jan Papee (1875-1927)* – Hanna Celnik (Warszawa)
- *Profesor Adolf Beck – Mieczysław Grzegocki, Oksana Zajackiwska, Lwowski Narodowy Uniwersytet Medyczny im. Danyła Hałyćko*
- *Polacy na studiach medycznych we Lwowie podczas drugiej wojny światowej* – Igor Gościński, Andrzej Wysocki, Adam Wiernikowski, Jarosław Zawiliński (Kraków)

- *Wspomnienia o Lwowie i moim Ojcu prof. Antonim Dobrzańskim na tle wypadków w okresie 1939-1949* – Andrzej Dobrzański (Waszyngton, USA)
- *Profesor Tadeusz Lesław Chruściel, lekarz społecznik* – Krzysztof Makuch, Okręgowa Izba Lekarska, Warszawa
- *Związek Lekarzy Polskich w Chicago – jego działalność obecnie i plany na przyszłość* – Józef Mazurek, Związek Lekarzy Polskich w Chicago
- *Spotkania Polonii Medycznych w Częstochowie – co nam dały, a co dać mogą* – Beata Zawadowicz, Towarzystwo Lekarskie Częstochowskie
- *Wkład lekarzy polskich i polonijnych kijowskiej szkoły w ochronę zdrowia i naukę medyczną na Ukrainie* – Anatol Świącicki (Kijów)
- *O współpracy lekarzy krakowskich z lekarzami na Ukrainie* – Jerzy Friedigier, Igor Gościński, Adam Wiernikowski, Jarostaw Zawiliński (Kraków)
- *Profesor Kazimierz Pelczar* – Krystyna Rotkiewicz (Litwa)
- *Lubelskie losy lwowskich lekarzy po drugiej wojnie światowej* – Andrzej Nowiński, Lubelska Izba Lekarska
- *Dom Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego, dwudziesta rocznica odzyskania* – pokaz filmu, Igor Gościński (Kraków)

Jubileusz 20-lecia Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie zakończył wspaniały bankiet pożegnalny w hotelu „Lwów”.

Dziękuję Polskim Lekarzom ze Lwowa, jesteście wspaniali. Daliście nam całe Wasze serca. Dziękuję Naczelnej Izbie Lekarskiej w Warszawie za zaangażowanie i zaproszenie do wspólnego uczestnictwa wojewódzkie Izby Lekarskie.

lek. Teresa Likon,
Gdański Uniwersytet Medyczny

Polecamy Czytelnikom

Rosa Bailly, *Miasto walczy o wolność. Obrona Lwowa w latach 1918-1919*.
Tłumaczenie: Waldemar Gross. Norbertinum, Spółka z o.o., Lublin, 2011,
389 stron, 124 ilustracje.
Tytuł oryginalny: *A City Fights for Freedom. The Rising of Lwów in 1918-1919*.
London Publishing Committee Leopoldis, 1956.

Nieczęsto zdarza się, by obcy autor zajmował się (do tego z taką pasją badawczą) naszą historią. Francuska poetka i pisarka zainteresowała się jednym z czynów zbrojnych, podjętych przez Polaków w trudnych latach odzyskiwania niepodległości. Do tego był to czyn zwycięski, a nie każdy zryw o charakterze powstańczym w naszej historii miał taki finał. Zawitości historii sprawiły, że nie na długo, ale nie obciąża to już jego uczestników.

Rosa Bailly (1890-1976) – „wielka Francuzka o polskim sercu” (jak określił ją prof. Tadeusz Edward Domański) to poetka, propagatorka kultury i literatury polskiej we Francji, tłumaczka wielu dzieł literackich z francuskiego na polski i odwrotnie, wreszcie inicjatorka wprowadzenia nauki języka polskiego na uniwersytecie w Sorbonie. Była twórczynią polskiego muzeum przy bulwarze Saint-Germain w Paryżu. Po I wojnie światowej agitowała za przyłączeniem Górnego Śląska do Polski, a podczas II wojny organizowała pomoc dla polskich jeńców we Francji. Co roku przyjeżdżała (gdy tylko mogła) do swojej „drugiej ojczyzny”. Została udekorowana Krzyżem Komandorskim Polonia Restituta, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Wawrzynem Akademickim, Złotym Laurem Polskiej Akademii Literatury, otrzymała także nagrodę Polskiego Pen Clubu. Jej portret malowali: Nina Alexandrowicz, Zbigniew Więckowski, Maja Berezowska, a popiersie wykonał Franciszek Black.

We wstępie do książki pisała: *serdeczność i inteligencja Polaków, grecko-łaciński i chrześcijański charakter ich kultury, bohaterstwo wykazane w obronie Europy, lojalność, którą ono może inspirować, poświęcenie i oddanie, które leżą u podstaw tych wszystkich cech, ujawniają się wybitnie w niejednym epizodzie tysiącletniej historii Polski*.

Książka jest nie tylko wierną kroniką wydarzeń, bogato ilustrowaną unikatowymi zdjęciami Orłąt Lwowskich, ale ukazuje wydarzenia na tle analizy historycznej.

Tłumaczenie polskie jest autorstwa, mieszkającego w Australii Waldemara Grossa, absolwenta Politechniki Gdańskiej, a odnalezienie książki (która jest swoistym białym krukiem) w zbiorach biblioteki w Sydney wydzęczamy Krzysztofowi Bulzackiemu, drugiemu absolwentowi PG, lwowiakowi z urodzenia i pasjonatowi historii Lwowa. Na marginesie trzeba dodać, że podczas studiów obaj byli członkami Chóru Akademii Medycznej im. Tadeusza Tylewskiego.

Gdyby ktoś z Czytelników zainteresował się zakupem książki, to można to uczynić wprost u wydawcy: www.norbertinum.pl; cena 35 zł, przysyłka bezpłatna.

prof. Brunon L. Imieliński

Digitalizacja kolekcji zielnikowej i odkrycia z nią związane

Gdański Uniwersytet Medyczny posiada jedną z największych i najstarszych kolekcji zielnikowych w północnej części kraju. Składające się na nią bogate materiały botaniczne gromadzone były przez pracowników Katedry i Zakładu Biologii i Botaniki Farmaceutycznej na przestrzeni ostatnich sześćdziesięciu lat. Podejmowane od 2005 roku starania o środki finansowe w ramach programu BIOS (ochrona zbiorów przyrodniczych) realizowanego przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej zostały uwieńczone sukcesem w 2006 roku. Było to punktem zwrotnym w historii kolekcji. Uzyskane fundusze co prawda pozwoliły przeprowadzić jedynie częściowy remont pomieszczeń, ale udało się znacznie poprawić warunki przechowywania zbiorów. Kolekcja zielnikowa, figurująca również w międzynarodowym *Index Herbariorum* pod akronimem GDMA, była już opisywana w *Gazecie AMG* (1/2010, s. 34-35) oraz w specjalistycznym kwartalniku *Wiadomości Botaniczne* (2010; vol. 54, nr 3-4, s. 31-40). Obecnie pracę rozpoczyna nowy system informatyczny stworzony specjalnie na potrzeby kolekcji zielnikowej GDMA.

W ramach wykonywanych w jednostce macierzystej od 2005 roku prac magisterskich prowadzone są badania stanu kolekcji zielnikowej, monitoring warunków przechowywania, testowanie różnych metod ochrony zbiorów przed szkodnikami i analiza jej zasobów. Prace obejmują również elektroniczne katalogowanie. W celu ułatwienia tego procesu w Katedrze i Zakładzie Biologii i Botaniki Farmaceutycznej GUMed stworzono specjalistyczne oprogramowanie HerbarNET, które umożliwia nie tylko szybkie przeszukiwanie skatalogowanej zawartości kolekcji, ale także obsługę wypożyczeń, graficzną prezentację lokalizacji okazów w pomieszczeniach kolekcji oraz automatyczne generowanie i drukowanie etykiet pudeł zielnikowych. Od 2005 roku skatalogowano 4631 okazów roślin należących do 69 rodzin i przechowywanych w 92 pudłach zielnikowych, co stanowi około 14,5% całej zawartości kolekcji ocenianej na 32 000 okazów.

Przytoczona liczba skatalogowanych okazów może wydawać się niewielka, należy jednak pamiętać, że każdy egzemplarz przed wprowadzeniem do komputerowej bazy danych zostaje poddany dokładnym oględzinom pod kątem ewentualnych uszkodzeń (szkodniki, pleśń). Ponadto niezwykle cza-

Od 2005 roku skatalogowano 4631 okazów roślin należących do 69 rodzin i przechowywanych w 92 pudłach zielnikowych, co stanowi około 14,5% całej zawartości kolekcji ocenianej na 32 000 okazów. W ramach wykonanych prac informatycznych stworzono możliwość automatycznego generowania etykiet pudeł zielnikowych, obejmujących nie tylko informacje o rodzinach, z których okazy przechowywane są w danym pudle, ale także szczegółowe informacje o rodzajach, ilości okazów, lokalizacji pudła i zakresach numerów arkuszy zielnikowych

chłonne okazuje się w wielu przypadkach właściwe odczytanie informacji pisanych odręcznie na etykietach zielnikowych oraz korekta nazw geograficznych i sprawdzanie obecnie obowiązujących synonimów nazw gatunkowych. W miarę postępujących prac związanych z katalogowaniem wymieniane są także etykiety pudeł zielnikowych. Ilość wprowadzonych do bazy danych informacji jest już na tyle duża, że możliwe staje się wypożyczenie okazów zainteresowanym naukowcom (ostatnio badaczom z Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego). Działania takie ułatwia fakt, że niektóre rodziny roślin zostały już skatalogowane niemal w 100% (np. *Lamiaceae* i *Boraginaceae*). W wyszukiwaniu okazów pomaga możliwość graficznej prezentacji ich lokalizacji w obrębie pomieszczeń kolekcji zielnikowej (wskazywana jest konkretna półka w systemie regałów przesuwanych). Stworzone oprogramowanie umożliwiło także automatyczne wygenerowanie etykiet na wszystkie półki regałów przesuwanych (w celu ułatwienia lokalizacji każdego okazu stworzono system numeracji oznaczając każdą półkę systemu regałów przesuwanych odpowiednim kodem). Trwają prace nad stworzeniem nowoczesnego wzoru etykiety zielnikowej (zawierającej informacje na temat konkretnego okazu zielnikowego), która będzie automatycznie generowana przez oprogramowanie HerbarNET, drukowana i mocowana do arkuszy zielnikowych. Nowością jest zakupiony w 2011 roku skaner dający możliwość wysokorozdzielczego skanowania pełnowymiarowych arkuszy zielnikowych (obszar skanowania: A3). Przynajmniej w niektórych przypadkach umożliwi to uniknięcie konieczności fizycznego wysyłania arkuszy zielnikowych zainteresowanym naukowcom – w zamian dostępna będzie możliwość zeskanowania wybranych arkuszy wraz ze skalą barwną i podziałką długości, a następnie udostępnienie ich w postaci plików graficznych poprzez Internet. Trwa także projektowanie strony internetowej kolekcji zielnikowej GDMA. Strona ta bę-

Jedną z kluczowych cech stworzonego specjalnie na potrzeby kolekcji zielnikowej oprogramowania HerbarNET jest zdalny dostęp przez Internet oraz graficzna prezentacja lokalizacji okazów w pomieszczeniach kolekcji ułatwiająca ich szybkie odnalezienie

dzie zintegrowana z oprogramowaniem HerbarNET, co umożliwi przeszukiwanie zasobów kolekcji zainteresowanym naukowcom z kraju i zagranicy. Z myślą o nawiązywanej właśnie międzynarodowej współpracy naukowej planuje się również uruchomienie angielskojęzycznej wersji serwisu. Będzie to jeden z nielicznych serwisów tego typu w kraju.

Podczas prac porządkowych odkryto niestety cenne okazy zielnikowe – niektóre z roślin zostały zebrane bez mała 200 lat temu! Kto je zbierał? Jak trafiły do naszej kolekcji? Być może bardziej szczegółową odpowiedź na to pytanie da prowadzona obecnie na zlecenie jednostki macierzystej ekspertyza znaleziska. Jedno jest pewne już w tej chwili – posiadanie tak cennych zbiorów zielnikowych czyni *Kolekcję Zielnikową* Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jeszcze bardziej unikalnym zbiorem botanicznym.

dr Natalia Filipowicz, dr Piotr Madanecki,
prof. J. Renata Ochocka,
Katedra i Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej

Odkrycie niemal dwustuletnich materiałów zielnikowych w kolekcji zielnikowej GDMA jest sensacyjnym wydarzeniem. Po wydobywaniu na światło dzienne informacji dotyczących autorów i pochodzenia odnalezionych zielników zostanie przygotowana publikacja naukowa, a szczegółowy artykuł dotyczący opisywanych zbiorów zostanie także przesłany redakcji *Gazety AMG*. Na zdjęciu wspaniale zachowany okaz zielnikowy z 1812 roku

Prof. Narkiewicz o roli snu w Kawiarni Naukowej BFN

Rola snu w rozwoju chorób układu krążenia pozostawała przez szereg lat wielką niewiadomą. Na zasadzie intuicji od wielu dziesięcioleci przypuszczano, że sen jest okresem odpoczynku dla układu krążenia. Brak odpowiednich metod badawczych uniemożliwił jednak szczegółowe poznanie regulacji układu krążenia podczas snu. Nowoczesne badania nad snem datują się od momentu zastosowania polisomnografii.

Ostatnie lata przyniosły ogromne zainteresowanie badaniami nad snem w aspekcie kardiologicznym. Istnieje coraz więcej dowodów wskazujących, iż zaburzenie struktury snu, a zwłaszcza zespół bezdechu obturacyjnego związanego ze snem, może odgrywać istotną rolę w rozwoju szeregu chorób układu krążenia, w tym również nadciśnienia tętniczego.

O tym wszystkim opowie prof. Krzysztof Narkiewicz, kierownik Zakładu Nadciśnienia Tętniczego. Wykład *Zaburzenia snu a choroby układu krążenia* będzie można usłyszeć 16 lutego 2012 roku o godz. 18 w Kawiarni Naukowej w Hotelu Rezydent w Sopocie (Plac Konstytucji 3).

W pierwszej części wykładu zostaną przedstawione nowoczesne metody badawcze, które są wykorzystywane w badaniach

Profesor Krzysztof Narkiewicz jest absolwentem Akademii Medycznej w Gdańsku. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 1993 roku, tytuł profesora w 2003 roku. W latach 1996-1998 był stypendystą Fogarty National Institutes of Health pracując w Iowa City (USA). Obecnie kieruje Zakładem Nadciśnienia Tętniczego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Był prezesem Zarządu Głównego Europejskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego w latach 2009-2011. Jest członkiem korespondentem PAN od 2010 roku.

nad snem. Następnie omówiona zostanie regulacja układu krążenia podczas prawidłowego snu oraz konsekwencje pozbawienia snu i braku fizjologicznego spadku ciśnienia tętniczego w godzinach nocnych. Prof. Narkiewicz przybliży słuchaczom także poglądy dotyczące mechanizmów prowadzących do nagłej śmierci w trakcie snu, a w końcowej części przedstawi zespół

zaburzeń oddychania związane ze snem.

Można przypuszczać, że pełne poznanie roli snu w etiopatogenezie chorób układu krążenia będzie miało istotne znaczenie w diagnostyce i terapii nadciśnienia tętniczego oraz innych schorzeń układu sercowo-naczyniowego.

Wiadomości z MNiSW

Czas na Marie Skłodowska-Curie Actions

Największy unijny program wspierania naukowców *Marie Curie Actions* w wyniku starań polskiej dyplomacji, naszych euro-parlamentarzystów i minister Barbary Kudryckiej zmienia nazwę na *Marie Skłodowska-Curie Actions*. O nowej nazwie programu poinformowała po raz pierwszy 30 listopada 2011 r. unijna komisarz ds. badań, innowacji i nauki Marie Geoghegan-Quinn, prezentując propozycje Komisji Europejskiej kwot przeznaczonych na inwestycje w badania i rozwój w latach 2014-2020. Europejski program stypendialny, nazwany imieniem polskiej badaczki, istnieje już od 15 lat. Finansuje nie tylko najbardziej zaawansowane badania prowadzone w Europie, ale także szkolenia dla naukowców we wszystkich obszarach badawczych i współpracę z instytucjami naukowymi poza Unią Europejską.

Więcej informacji [1]

Newsletter MNiSW 25/2011

Rzecznik Praw Absolwenta rozpoczął działalność

Minister Barbara Kudrycka powołała 14 grudnia 2011 r. Rzecznika Praw Absolwenta, wprowadzonego ustawowo w reformie szkolnictwa wyższego. Nowe zadania powierzone zostały Bartłomiejowi Banaszakowi, ekspertowi ds. jakości kształcenia. Jego zadaniem będzie rekomendacja rozwiązań i koncepcji legislacyjnych w zakresie procesu kształcenia, zmierzających do skracania ścieżki wejścia na rynek pracy absolwentom szkół wyższych.

Więcej informacji [2]

Newsletter MNiSW 26/2011

Nagrody dla mistrzów polskiej nauki

Minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbara Kudrycka wręczyła nagrody najwybitniejszym uczonym i nauczycielom akademickim. Przyznane zostały w trzech kategoriach: badań podstawowych, badań na rzecz rozwoju społeczeństwa i badań na rzecz rozwoju gospodarki. Do grona 15 dotychczasowych laureatów dołączyło trzech kolejnych naukowców: prof. Arkadiusz Wójs – specjalista w dziedzinie fizyki materii skondensowanej, prof. Andrzej Kowalczyk – specjalista z zakresu optyki stosowanej oraz prof. Andrzej Kadłuczka – wybitny znawca architektury, twórca unikalnego w skali międzynarodowej Podziemnego Muzeum Rynku Głównego w Krakowie. Podczas odbywającej się 16 grudnia 2011 r. uroczystości Minister Nauki wręczyła także nagrody dla wybitnych nauczycieli akademickich, uhonorowanych za całokształt dorobku.

Pełna lista osób wyróżnionych Nagrodami Ministra dla Nauczycieli Akademickich pod adresem [4].

Więcej informacji [5]

Newsletter MNiSW 26/2011

Z Uniwersytetu Stanforda do Polski

Dobiegł końca ósmy, ostatni tydzień pilotażowej edycji programu *Top 500 Innovators Science Management Commercialization*. Odbyła się już także uroczysta gala zamykająca pilotaż, dzięki któremu czterdziestu polskich naukowców oraz pracowników centrów technologii, wyłonionych spośród 280 zgłoszonych kandydatów, od 15 października 2011 r. gościło w jednej z najlepszych uczelni na świecie – Stanford University w USA. Już niebawem laureaci pierwszej edycji programu podzielą się z nami swoimi doświadczeniami, obserwacjami i wnioskami z pobytu w uczelni będącej jedną z czołowych na świecie w zakresie transferu wiedzy do gospodarki.

Więcej informacji [3]

Newsletter MNiSW 26/2011

Stypendia Ministra dla studentów

1138 stypendiów trafi do studentów wykazujących się wybitnymi osiągnięciami w nauce i sporcie. 9 grudnia 2011 r. minister Barbara Kudrycka podjęła decyzję o przyznaniu 1013 stypendiów za osiągnięcia w nauce oraz 125 za wybitne osiągnięcia sportowe. Od 1 lipca do 20 października 2011 r. rektorzy uczelni przekazywali wnioski o przyznanie stypendiów dla studentów. Na rok akademicki 2011/2012 zgłoszono 3404 wnioski. Miesięczna wysokość stypendium wynosi 1300 zł.

Więcej informacji [6]

Newsletter MNiSW 25/2011

Trzy nowe konkursy NCN

Do 15 marca 2012 r. można składać wnioski do następujących konkursów ogłoszonych przez Radę Narodowego Centrum Nauki:

- konkursu na finansowanie krajowych staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora;
- konkursu MAESTRO – na finansowanie projektów badawczych dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki, wykraczających poza dotychczasowy stan wiedzy, których efektem mogą być odkrycia naukowe;
- konkursu HARMONIA – na finansowanie projektów badawczych, realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej, niepodlegających współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych.

Więcej informacji [7, 8, 9]

Newsletter MNiSW 26/2011

Rusza konkurs na Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące

Minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbara Kudrycka ogłasza konkurs, który wyłoni najlepsze jednostki naukowe w Polsce. Przez pięć lat będą one otrzymywać dodatkowo z

[1] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/teraz-czas-na-marie-sklodowska-curie-actions/>

[2] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/rzecznik-praw-absolwenta-rozpoczyna-dzialalnosc/>

[3] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/z-universytetu-stanforda-do-polski/>

[4] http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/ministerstwo/Aktualnosci/nagrody_ministra_-_uczelnie.pdf

[5] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/nagrody-dla-mistrzow-polskiej-nauki/>

[6] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-w-sprawie-stypendiow-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-za-osiagniecia-w-nauce-ora-10/>

[7] <http://ncn.gov.pl/ogloszenia/konkursy/podoktorskie-15-12-2011>

[8] <http://ncn.gov.pl/ogloszenia/konkursy/maestro-15-12-2011>

[9] <http://ncn.gov.pl/ogloszenia/konkursy/harmonia-15-12-2011>

[10] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/rusza-konkurs-na-krajowe-naukowe-osrodki-wiodace/>

[11] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/pka-w-nowym-skladzie/>

[12] <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/artykul/iii-edycja-konkursu-dziewczyny-przyszlosci-sladami-marii-sklodowskiej-curie/>

Studenci Mikołajami

Blisko trzy i pół tysiąca złotych udało się zebrać studentom Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego zrzeszonym w gdańskim oddziale IFMSA na świąteczne paczki dla małych pacjentów Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego i Szpitala Wojewódzkiego. Do zbiórek pieniędzy w tym roku przyłączyło się aż osiem szkół z całego Trójmiasta. – 16 i 17 grudnia 2011 roku w mikołajkowych ubraniach ruszyliśmy do szpitali – opowiada Hanna Garnier, koordynator lokalny projektu *Miś pod Szpitalną Choinkę*. – Dzieci były zachwycone Mikołajem i Mikołajową oraz przede wszystkim prezentami. Niektóre były zdziwione, inne przestraszone, ale bardzo szczęśliwe. Mamy nadzieję, że niespodzianka sprawiła im wiele radości i chociaż trochę poprawiła humor. Dziękuję wszystkim, którzy włączyli się w naszą akcję, w zbiórki pieniędzy w szkołach i akademikach, organizację koncertu oraz finału w szpitalach.

budżetu państwa nawet 50 mln zł i szczyścić się statusem KNOW. Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące to jeden z filarów reformy szkolnictwa wyższego, stanowiący pierwszy program systemowego wspierania najlepszych ośrodków naukowych w Polsce. W ogłoszonej dziś pierwszej edycji konkursu wyłonionych zostanie sześć jednostek o statusie KNOW – w dziedzinie nauk ścisłych oraz nauk medycznych, nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej. Wnioski konkursowe można składać drogą elektroniczną (w systemie ePUAP lub z wykorzystaniem podpisu kwalifikowanego) do 9 marca 2012 roku.

Szczegółowe informacje [10]

Newsletter MNiSW 26/2011

PKA w nowym składzie

9 stycznia 2012 r. minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbara Kudrycka wręczyła powołania członkom Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kadencję od dnia 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. PKA jest instytucją działającą niezależnie na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. W związku z wpro-

wadzoną reformą szkolnictwa wyższego Komisja stanie przed nowymi zadaniami, nowelizacja ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* wprowadziła bowiem nowy system oceny jakości kształcenia. Więcej informacji [11]

Newsletter MNiSW 2/2012

Dołącz do grona Dziewczyn Przyszłości!

Przypominamy, że do 29 lutego 2012 r. można składać wnioski w konkursie MNiSW oraz miesięcznika *ELLE Dziewczyny Przyszłości*. *Śladami Marii Skłodowskiej-Curie*, który adresowany jest do wybitnych studentek kierunków ścisłych, technicznych, przyrodniczych lub medycznych. Na zwyciężczynie trzeciej już edycji konkursu – ambitne dziewczyny, które prowadzą własne badania naukowe lub uczestniczą w projektach badawczych, czekają atrakcyjne nagrody – stypendia oraz wyjazdy na prestiżowe, międzynarodowe konferencje naukowe.

Więcej informacji [12]

Newsletter MNiSW 3/2012

Boże Narodzenie w Katondwe

Składamy najlepsze życzenia w tym radosnym i świętym czasie Bożego Narodzenia. W naszej sytuacji klimatycznej nie ma tej zewnętrznej oprawy, która towarzyszyła nam od wczesnego dzieciństwa. Mamy za to upał, duchotę i brak deszczu. Ludzie też inaczej świętują.

Już w sobotę mieliśmy tradycyjne spotkanie wigilijne z personelem szpitala. Były życzenia oraz śpiewanie kolęd (w polskim stylu, przetłumaczone na tutejszy język njanja dawno temu przez ojców Jezuitów). Każdy dostał po butelce oleju i 4 kg cukru. W tym samym czasie zegnaliśmy cztery osoby, które przeszły na emeryturę (55 lat w Zambii dla kobiet i mężczyzn). Jedna osoba pracowała w tym szpitalu przez 38 lat, następne 26, 23 i 19 lat. Był też mały poczęstunek: ciasto, donaty, Coca-Cola i dużo głośnej muzyki okraszanej tańcami.

Zbliża się koniec roku i czas podsumowań. Najważniejsze, że szpital nadal był i jest w stanie operacyjnym, a to dzięki różnej pomocy: rządowej, CRS, CHAZ, AD GENTES, DDM Tarnów, Redemptoris Missio, parafii w Gorlicach, mieszkańców Tapina, dobroczyńców z organizacji i osób prywatnych (bardzo doceniamy osoby regularnie ofiarujące to, co mogą). Dużą pomocą jest pełna poświęcenia praca tutejszych sióstr i Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Starowiejskich.

Szpital utrzymuje około 100 łóżek, ale personelu zawodowego mamy nadal tylko 35% normy. Największe braki są wśród pielęgniarek, a w laboratorium jest tylko jedna osoba. Za tym stoi brak mieszkań. Aktualnie w budowie jest dom dla trzech osób, które oczekują na mieszkanie od roku. Mam nadzieję, że do kwietnia 2012 r. uda się go oddać do użytku. Dwie osoby robią kurs położniczy, jedna administracyjny, a kolejna laboratoryjny.

Budujemy też mały hostel dla osób przyjeżdżających na szkolenia i kursy do naszego szpitala. Szkoła pielęgniarska z Mphanshya przysyła do nas studentów na praktyki, co napotyka na problem zakwaterowania.

W zeszłym roku otrzymaliśmy od CHAZ agregator prądu. Poprawiło to znacznie jakość naszej pracy, ale czas działania agregatora jest nadal ograniczony – do 3 godzin dziennie z powodu ceny paliwa diesel.

Z wodą ciągle mamy problem, potrzebujemy nowych gum do hydratów, wymiany rur i porady kogoś, kto się na tym zna. Nasz system jest stary i niewydolny, potrzeby rosną, a my wciąż tylko dodawaliśmy nowe podłączenia.

Mamy łączność komórkową i mailową, co jest dużą pomocą przy dzisiejszych wymogach administracyjnych. Drogi są nadal fatalne, a większość zaopatrzenia mamy z Lusaki, która jest oddalona o 350 km. Odkąd nowy rząd sprawił, że ceny paliwa są takie same w całej Zambii to kupujemy diesel beczkami w oddalonej o 55 km Luangwa Boma.

**Będziemy wdzięczne za każde udzielone nam wsparcie. Prosimy o pomoc i wpłaty na konto:
Zgromadzenie Sióstr Służebniczek,
Stara Wieś, 460 Brzozów,
tytuł wpłaty – Szpital w Katondwe
Nr konta: 28 1240 2324 1111 0000 3314 6959**

Siostra Mirosława Góra ukończyła studia na Wydziale Lekarskim AMG w 1977 roku. Po studiach wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP Niepokalanie Poczętej. Po dodatkowym przeszkoleniu w Lourdes Hospital w Liverpool w Wielkiej Brytanii została skierowana do szpitala misyjnego w Katondwe w Zambii. *Gazeta AMG* w numerze 8-9/2010 opublikowała obszerny wywiad z siostrą Mirosławą Górą.

Pacjenci przybywają z naszego powiatu Luangwa, powiatu Chongwe i Nyimba. Są też chorzy z Mozambiku i Zimbabwe. Odkąd Mphanshya otworzyła szkołę pielęgniarską (100 km od nas) sytuacja opieki w tamtym rejonie się poprawiła i my też możemy szybciej kogoś odesłać, gdy nie ma chirurga na miejscu. Nadal głównym problemem jest malaria. W leczeniu jej używamy teraz leku Co-artem jako podstawowego. Gdy trafiają pacjenci z malarią mózgową, stosujemy Quininy. Penicylina jest też ciągle antybiotykiem pierwszego wyboru, pojawiło się trochę cefalosporyn, używamy dużo Septrinu w związku z AIDS. Gruźlica występuje często, ale nie mamy jeszcze MDR (opornej na wiele leków). Używamy 4 leków przez 2 miesiące i 2 przez następne 4 miesiące. Oczywiście są też modyfikacje.

Dużo mamy ran i amputacji po ugryzieniach przez krokodyle i hipopotamy. Rany te nie goją się dobrze, a pacjenci muszą długo przebywać w szpitalu. Zawsze trafi się też ktoś ukąszony przez żmiją.

Na sali operacyjnej najczęściej jesteśmy zajęci operacjami położniczymi, niedrożnościami jelit i przepuklinami. Niestety, pacjenci z Mozambiku przychodzą bardzo późno i powikłania są nieuniknione. Trafiają się osoby z wypadków, bo nadal środki transportu w Zambii są bardzo niebezpieczne (usterki techniczne, złe drogi i wina kierowców). Mamy w tej chwili pacjenta postrzelonego w nogę nabojem własnej roboty, niestety po amputacji. Aż 5 razy musieliśmy mu przetoczyć krew, po którą jeździmy do Lusaki. Dawców jest mało, dużo krwi jest odrzuconej z powodu HIV, *hepatitis* B i C oraz kiły.

Na stałym leczeniu AIDS (HAART) mamy ponad 600 osób, które widzimy raz w miesiącu albo częściej, gdy są powikłania. Ustanowiliśmy 6 punktów wyjazdowych, gdzie spotykamy pacjentów w ustalone dni. Pomaga to ludziom, bo mają trudności ze znalezieniem transportu i pieniędzy na jego opłacenie, a dzięki temu nie ma dużo osób przerywających leczenie.

Jest też ustalony program pomocy sierotom. Tych, którym pomagamy, jest około 400. Pomoc polega głównie na finansowaniu opłat szkolnych i zeszytów oraz czasami zaopatrzeniu w żywność. Są też osoby z Polski, które prowadzą prywatne adopcje dzieci w potrzebie.

Dużo młodych ludzi chciałoby się kształcić, niestety jest to dla ich rodzin trochę za drogie. Młode dziewczyny wcześniej zostają matkami, ale mogą później kontynuować naukę. Jest to chyba problem uniwersalny, ale gdzie można, staramy się wspierać.

W tym czasie radości, pokoju i nadziei, którą przynosi Mały Jezus łączymy się z wszystkimi, którzy pamiętali o nas w tym roku i zapewniamy o pamięci modlitewnej w czasie naszych piątkowych mszy szpitalnych, jak i o tych, którzy wpisani są do naszej księgi dobrodziejów.

Najlepsze życzenia.

s. Mirosława Góra

Katondwe, 26.12.2011

Wkraczamy w 22 rok wydawania Gazety AMG

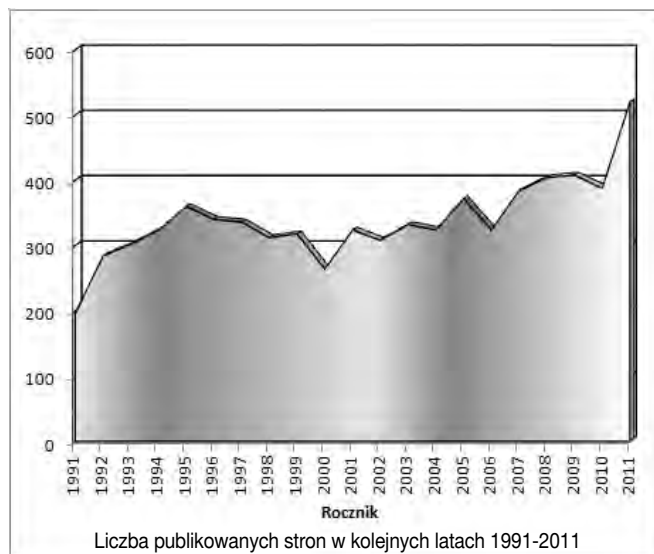

Minął rok od jubileuszu 20-lecia *Gazety AMG* (vide *Gazeta* 12/2010). Ani się obejrzelśmy jak minął kolejny rok i wkraczamy w następny – 22. Z dumą odnotowujemy, że jesteśmy pierwszym po transformacji ustrojowej i najdłużej ukazującym się regularnie tytułem spośród gazet akademickich w Polsce. Takie stwierdzenie padło z ust dr. Tadeusza Zaleskiego z Uniwersytetu Gdańskiego w wywiadzie przeprowadzonym przez śp. red. Andrzeja Świcia, opublikowanym w miesięczniku *Forum Akademickie* (11/2011).

Gazeta AMG stara się coraz lepiej wypełniać misję informacyjną o wydarzeniach w Uczelni oraz informować i komentować ważne sprawy dotyczące środowiska. Dla władz Uczelni powinien to być ważny kanał komunikacji ze społecznością akademicką. Kontynuujemy prezentowanie sylwetek nowych profesorów tytularnych, staramy się przybliżyć Czytelnikom ciekawe losy naszych absol-

wentów. Śledziliśmy postępy w realizacji budowy CMI, a po jej ukończeniu prezentujemy nowe, nieraz zaskakujące, nowinki technologiczne w jakie jest wyposażony ten obecnie najnowocześniejszy szpital w Polsce. Cieszy nas bardzo nawiązanie regularnej współpracy ze środowiskiem studenckim, co zaowocowało ukazaniem się w 2011 roku 5 edycji 16-stronicowego studenckiego dodatku *Remedium*.

Od numeru 10/2009 cała *Gazeta* drukowana jest na papierze kredowym, co wydatnie poprawiło jakość reprodukowa-

nych zdjęć. Coraz częściej umieszczamy w środku numeru dodatkowe kolorowe strony, aby lepiej wyeksponować ciekawe zdjęcia. Wersja internetowa *Gazety AMG* poczynając od numeru 7/2011 dostępna jest w całości w pełnym kolorze. Wyrażam nadzieję, że także papierowa edycja *Gazety* już niebawem będzie mogła być drukowana w pełnym kolorze, tak jak olbrzymia większość uczelnianych wydawnictw tego typu w kraju. Wzrasta objętość *Gazety* co świadczy, że w Uczelni wiele się dzieje i jest potrzeba podzielenia się tym z Czytelnikami.

Zapraszam wszystkich do współpracy. Oczekujemy szczególnie na teksty polemiczne, objaśniające i interpretujące przepisy i dokonywane zmiany prawne, propozycje doskonalenia dydaktyki, interesujące wspomnienia, a także na teksty o charakterze literackim.

prof. Wiesław Makarewicz,
redaktor naczelny *Gazety AMG*

Spotkanie absolwentów Wydziału Lekarskiego, rocznik 1980–1986

Zapraszamy absolwentów rocznika 1980-1986 Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku na spotkanie roku z okazji 25 rocznicy ukończenia studiów, które odbędzie się w dniach 14-15 kwietnia br. w hotelu w Gołuniu na Kaszubach: www.hotel-golun.com.pl (kontakt: Leszek Szejerka, tel. 513 052 902). Proszę rezerwować nocleg w hotelu samodzielnie. Główną imprezę planujemy na sobotę 14 kwietnia, ale oczywiście można przyjeżdżać już w piątek. Kontakt w sprawach organizacyjnych:

dr hab. Piotr Czuderna
Klinika Chirurgii Dziecięcej GUMed
tel. 609 060 774 lub 58 764 03 61
e-mail: pczaud@gumed.edu.pl

Dostęp do archiwalnych numerów *Gazety AMG*

Archiwalne numery *Gazety AMG* dostępne są w Internecie. W zasobach redakcji zgromadzone są wersje elektroniczne kolejnych edycji, poczynając od stycznia 1996 r. W formie plików PDF dostępne są na serwerze GUMed pod adresem: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl/494.html>.

W Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej w Internecie pod adresem: <http://www.pbc.gda.pl/dlibra/publication?id=4206&from=&dirids=1&tab=1&lp=1&Ql=> zgromadzone są archiwalne numery *Gazety AMG* (w formacie DJVU i PDF).

Gazeta AMG:
www.gazeta.gumed.edu.pl

Remedium
www.remedium.gumed.edu.pl

Spotkanie opłatkowe Klubu Seniorów

*Wigilijny Wieczór, opłatek na stole
Zapach potraw wśród płonących świec
Betlejemską gwiazdą mruganiem wesołym
Niesie ziemi swą niebiańską pieśń.*

Tradycyjnie w pierwszą sobotę po Nowym Roku w Klubie Medyk odbyło się noworoczne spotkanie Seniorów naszej Uczelni. Licznie przybyłych gości powitał i serdeczne życzenia złożył prof. Brunon Imieliński, przewodniczący Rady Klubu Seniora. W imieniu władz Uczelni i swoim własnym bardzo serdeczne życzenia przekazał prorektor prof. Zbigniew Zdrowejewski. Pomyślności, zdrowia i radosnych dni życzyła nam także prorektor ds. studenckich prof. Barbara Kamińska.

Ksiądz Jędrzej Orłowski kilka słów poświęcił znaczeniu Świąt Bożego Narodzenia oraz zwrócił uwagę na głęboki sens tradycji dzielenia się opłatkiem. Po wspólnym zaśpiewaniu kolędy podzieliliśmy się opłatkiem i złożyliśmy sobie życzenia.

Po części oficjalnej zasiedliśmy do suto zastawionych stołów. Delektując się serwowanymi specjałami ochoczo i radośnie śpiewaliśmy kolędy i pastorałki. Spotkanie upłynęło w świątecznej atmosferze. Rozmowom, pogaduszkom i wspomnieniom nie było końca. W naszej uroczystości uczestniczyli także przedstawiciele Seniorów Uniwersytetu Gdańskiego.

Bardzo serdecznie dziękujemy kierownikowi i pracownikom stołówki studenckiej za świąteczny wystrój sali, miłą obsługę i serwowane pyszności. Spotkanie reżyserowała i po mistrzowsku realizowała nasza nieoceniona i sympatyczna mgr Stanisława Kaźmierczak.

Całokształt spraw związanych z organizacją i przebiegiem spotkania sprawnie nadzorował Zespół ds. Socjalnych.

Zarząd Klubu Seniora

Kadry GUMed

Stopień doktora habilitowanego otrzymały:

dr hab. Marta Chetmińska
dr hab. Danuta Siluk

Stanowisko starszego wykładowcy objął

dr med. Andrzej Gębka

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

mgr inż. Jerzy Żmurkiewicz

25 lat

Barbara Szadkowska
Bogumiła Wilczyńska
Gabriela Żurawska

30 lat

mgr Ełżbieta Tymińska

Pracę w Uczelni zakończyli:

prof. dr hab. Anna Balcerska
Urszula Kozyra
mgr fiz. Teresa Ostrowska

Zmiany na stanowiskach kierowniczych w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

- z dniem 1.01.2012 r. mgr Wioletcie Sikorskiej powierzono stanowisko kierownika Działu ds. Studenckich w Dziekanacie Wydziału Lekarskiego
- z dniem 1.01.2012 r. inż. Beacie Skalskiej powierzono stanowisko kierownika Działu Gospodarczego

Kadry UCK

Jubileusz długoletniej pracy obchodzą:

20 lat

mgr Joanna Bednarczyk
Katarzyna Bistram
lek. Krzysztof Błat
Anna Mularczyk
Bożena Wirkus
dr n. med. Marek Włazłowski

25 lat

Bożena Brandt-Kawecka
lek. Grzegorz Brzeźniak
Danuta Mohamed Seghir

30 lat

Ewa Wojnicz

35 lat

Teresa Ciechowska
Teresa Ciesielska
Zdzisław Kołtun
Grażyna Maternik
Bernadeta Sikora

Towarzystwo Internistów Polskich informuje

Podczas Walnego Zebrania członków Gdańskiego Towarzystwa Internistów Polskich, które odbyło się 16.11.2011 r. wybrano nowy Zarząd Oddziału. W jego skład weszli:

- przewodniczący – dr Marcin Renke (Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych)
- wiceprzewodniczący – prof. Krzysztof Sworczak (Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych)
- sekretarz – lek. Zbigniew Heleniak (Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych)
- skarbnik – lek. Karolina Komorowska-Jagielska (Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych)

Zarząd Główny TIP uchwałą nr 1/2011 podjętą na posiedzeniu w dniu 31 marca 2011 r. podniósł wysokości składki członkowskiej do 100 zł, począwszy od 2012 r. oraz obniżył kwotę składki do 250 zł w przypadku opłaty za 3 lata z góry. Opłacenie składki za rok 2012 i uregulowanie składek zaległych powinno nastąpić do 31.03.2012 r.

Praktyki dla studentów w Austrii

Austriackie Kluby Lions oferują **studentom 5 roku kierunku lekarskiego** naszej Uczelni możliwość uzyskania stypendium na odbycie 4-tygodniowej bezpłatnej praktyki w Austrii w dniach 5-31 sierpnia 2012 r. w dużym, wielospecjalistycznym szpitalu w Wels-Grieskirchen zatrudniającym 3 500 osób personelu, w tym ponad 500 lekarzy. Kluby Lions oferują studentom:

- bezpłatną 4-tygodniową praktykę szpitalną
  - bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie
  - kieszonkowe w kwocie 170 euro
  - opiekę i program towarzysko-rekreacyjny
- Warunkiem ubiegania się o te stypendia są:
- dobre wyniki w nauce i aktywne uczestnictwo w życiu naukowym GUMed
  - bardzo dobra znajomość języka niemieckiego
  - gotowość do pokrycia we własnym zakresie kosztów ubezpieczenia i kosztów podróży

Kandydaci proszeni są o złożenie swojej aplikacji i podanie numeru telefonu kontaktowego do dnia 13 lutego w Dziale Współpracy z Zagranicą i Programów Międzynarodowych (rektorat, pok. 102, mgr Ewa Kiszka). Rozmowa kwalifikacyjna 15 lutego 2012 r. o godz. 14.00.

Naukowcy GUMed-u wśród osobowości naukowych roku

Prof. Wojciech Kamysz (zdjęcie lewe), kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej oraz dr Bartosz Karaszewski (zdjęcie prawe), adiunkt Kliniki Neurologii Dorosłych znaleźli się wśród laureatów konkursu na osobowość naukową 2011 roku.

Statuetki wręczono 14 stycznia br. w trakcie Koncertu Noworocznego Aptekarzy w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Gospodarzem uroczystości był Bogusław Kaczyński, a uroczystość uświetnił Chór i Orkiestra Straussowska Obligato pod dyrekcją Jerzego Soberńko.

Partnerstwo na rzecz transferu technologii

Już w marcu, dzięki projektowi Valor, realizowanemu przez Gdański Uniwersytet Medyczny od stycznia 2011 roku, Uczelnia będzie mogła przedstawić środowisku biznesowemu oferty dotyczące konkretnych zastosowań rezultatów swoich badań. Przygotowywane technologie wywodzą się z takich dziedzin jak: medycyna, farmacja, biotechnologia. O Projekcie napisał po raz kolejny Portal Innowacji. Partner szwedzki, reprezentujący Uniwersytet w Malmoe, wyjaśnia na swoim przykładzie dlaczego „przywilej profesorski” oddający całość praw do wynalazku w ręce twórcy, nie jest tak korzystny jakby się wydawało.

www.pi.gov.pl/PARP/CHAPTER_86203.asp?soid=873EA1C07C164E73ADAE031D6BC7F694

Lepiej późno niż wcale

Pod koniec 2011 r. przed głównym wejściem do Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego umieszczono tablicę informującą o zakazie palenia papierosów na terenie całego szpitala. Warto przypomnieć, że 25 maja 2007 roku odbyła się w Akademii Medycznej w Gdańsku konferencja, na której dr Zbigniew Krzywosiński, ówczesny dyrektor Akademickiego Centrum Klinicznego podpisał w imieniu ACK deklarację o przystąpieniu szpitala do Europejskiej Sieci Szpitali bez Tytoniu (European Network of Smoke-Free Hospitals; ENSH). Wydarzenie relacjonowała *Gazeta AMG* (nr 6/2007, str. 23) w tekście autorstwa lek. Krzysztofa Specjalskiego podkreślając, że ACK stało się pierwszym w Polsce szpitalem, który przystąpił do tej sieci. Minęło sporo czasu, bo ponad 4 lata, by poprzez tę tablicę deklaracja stała się widoczna dla wszystkich pracowników, pacjentów i osób odwiedzających UCK. Miejmy nadzieję, że zakaz będzie rygorystycznie przestrzegany.

W dniu 21 grudnia 2011 r. zmarł
inż. Jacek Cuzek

specjalista w Dziale Inwestycyjno-Remontowym GUMed. Pracował w Uczelni w okresie od 17.10.1983 r. do 31.01.1985 r. jako specjalista ds. instalacji urządzeń sanitarnych w Dziale Technicznym AMG. Ponownie został zatrudniony w GUMed od 1.02.2009 r. jako specjalista w Dziale Inwestycyjno-Remontowym.

W dniu 15 stycznia 2012 roku zmarła

dr hab. Barbara Śmiechowska

profesor nadzwyczajny Akademii Medycznej
w Gdańsku

absolwentka Wydziału Lekarskiego AMG z roku 1954. W latach 1975-1981 pełniła funkcję prodziekana, a następnie w latach 1981-1986 oraz 1990-1996 funkcję dziekana Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku. Przez wiele lat z ramienia Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych była członkiem Komisji Akredytacyjnej Uczelni Medycznych. Wybitna specjalistka w dziedzinie histologii i immunologii, oddany studentom nauczyciel akademicki, cieszący się szacunkiem i uznaniem całego środowiska. Wyróżniona wieloma odznaczeniami, w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem 40-lecia PL i Medalem Zasłużonemu AMG. Człowiek wielkiego serca, powszechnie szanowana i wielce zasłużona dla Akademii Medycznej w Gdańsku.

Kalendarium rektorskie

9.01.2012 – otwarcie w Bibliotece Głównej wystawy poświęconej Marii Skłodowskiej-Curie.

11.01.2012 – rektor prof. Janusz Moryś, na zaproszenie marszałka województwa pomorskiego Mieczysława Struka, uczestniczył w posiedzeniu zespołu *Zdrowie dla Pomorza*.

16.01.2012 – rektor prof. Janusz Moryś wziął udział w posiedzeniu Rady Rektorów Województwa Pomorskiego, na którym omawiano m.in. przygotowania do tegorocznego Bałtyckiego Festiwalu Nauki.

23.01.2012 – rektor prof. Janusz Moryś uczestniczył w zebraniu Rady Społecznej UCK.

27.01.2012 – drugi Koncert Noworoczny dla pracowników Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego odbył się w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Gdańsku. Wieczór wypełnili artyści z Akademii Muzycznej, jak i studenci naszej Uczelni.

mgr Urszula Skatuba

W dniu 18 stycznia 2012 roku zmarła

dr n. farm. Danuta Dąbrowska-Walio

wieloletni adiunkt Katedry i Zakładu Chemii Analitycznej Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej GUMed, ceniony nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń farmaceutów. Wyróżniona licznymi odznaczeniami i nagrodami za działalność dydaktyczno-wychowawczą.

W dniu 11 stycznia 2012 roku zmarła

mgr inż. Beata Nowicka

wieloletni pracownik Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Pracowała w Uczelni nieprzerwanie od 1984 r. pełniąc między innymi funkcję kierownika, a potem głównego specjalisty kierującego Działem Technicznym.

Czy w Kazachstanie królują tylko stepy?

Z Warszawy do Astany pociąg jedzie cztery dni, a samolot leci pięć godzin. Różnica czasu to +4 godziny w okresie letnim w Polsce i +5 w okresie zimowym. Większość powierzchni kraju leży w Azji, poza małą częścią nad Morzem Kaspijskim i jest podzielona na 14 obwodów. Kazachstan położony jest w strefie klimatów kontynentalnych, wybitnie suchych. Klimat charakteryzuje się dużymi rocznymi amplitudami temperatur (dochodzącymi do 75°C). Zimą temperatury dochodzą do -45°C, latem do +30°C. Jest to kraj przemysłowo-rolniczy z bogatymi zasobami mineralnymi: ¼ światowych złóż uranu, ropa, gaz, złoto. Transport drogowy i kolejowy jest słabo rozwinięty, ale dobrze funkcjonuje transport lotniczy. Do największych atrakcji turystycznych zalicza się Ałma-Atę (poprzednią stolicę kraju, nazwa miasta pochodzi od gatunku jabłka), Dżambuł, Czymbkent, Morze Kaspijskie i Jezioro Aralskie. Napływ imigrantów w latach w 50. i 60., głównie Rosjan, ale także wielu deportowanych mniejszości narodowych, w tym Polaków, sprawił, że Kazachowie znaleźli się w mniejszości we własnym kraju. Po uzyskaniu niepodległości przez Kazachstan wielu z tych imigrantów wyjechało. Obecnie Kazachowie to zaledwie nieco ponad 50% ludności, reszta to Rosjanie, Ukraińcy, Uzbegy i Tatarzy. Polonia liczy około 100 tysięcy osób. Kazachowie to bardzo sympatyczni ludzie. Wciąż upewniają się czy wszystko w porządku i są wszystkim ciekawi. Dużo emocji dostarczały nam rozmowy, po 2 dniach wprawek i tłumaczeń okazało się, że jesteśmy w stanie rozmawiać po rosyjsku i dogadywać się.

Podczas 9-dniowego pobytu w Kazachstanie w dniach 2-11 kwietnia 2011 r. nasza 12-osobowa grupa odwiedziła trzy miasta: Astanę, Karagandę i Ałma-Atę. Wizyta została przygotowana we współpracy z ambasadą RP, dr. Pawłem Jessą, radcą ambasady, etnologiem i pisarzem, który przebywa w Kazachstanie na 4-letnim kontrakcie jako przedstawiciel polskiego środowiska akademickiego. Koordynatorem delegacji była nasza Uczelnia, a uczestnikami członkowie IROs Forum, czyli porozumienia jednostek współpracy międzynarodowej polskich akademickich uczelni publicznych. IROs Forum funkcjonuje od stycznia 2008 roku na mocy partnerskiej umowy o współpracy.

IROs Forum (pełna nazwa: International Relations Offices Forum) jest inicjatywą polskich uczelni, której celem jest zwiększenie efektywności i zakresu współpracy międzynarodowej, a w szczególności prowadzenie wspólnych działań w kierunku rozwoju wielopłaszczyznowej akademickiej współpracy międzynarodowej oraz promocji i upowszechniania osiągnięć wśród społeczności uczelni partnerskich. Jednym z celów szczegółowych działalności IROs Forum jest promocja uczelni partnerskich w kraju i za granicą. I właśnie w tym celu zorganizowaliśmy tę wyprawę.

W Kazachstanie funkcjonuje 6 państwowych uczelni medycznych, z których najlepsze mieszczą się w Astanie, Karagandzie i Ałma-Acie. Uczestniczą one w Procesie Bolońskim, wdrażają Ramy Kwalifikacji, a także aktywnie rozwijają prowa-

Step w pobliżu Astany, fot. Joanna Denkowska

dzenie zajęć dydaktycznych w oparciu o technologie pacjenta symulowanego.

Jedną z największych i najszybciej rozwijających się uczelni jest Uniwersytet Medyczny w Astanie, który powstał w 1964 roku i kształci obecnie ponad 5000 studentów w 61 jednostkach, zatrudniając ponad 700 nauczycieli, w tym 65 profesorów. Nauczanie odbywa się na kierunkach: lekarski, lekarsko-dentystyczny, pielęgniarstwo, zdrowie publiczne, farmacja oraz medycyna profilaktyczna. Od 2009 roku prowadzą również studia MBA w specjalnościach zdrowie publiczne i zarządzanie szpitalem (jedyne w Kazachstanie!). Aktualnie mają 20 dyplomantów, którzy odbywają praktyki w USA i Singapurze. Uczestnicząc w projektach Erasmus Mundus, współpracują z Japonią i Hiszpanią. Brali udział w kilkuletnim wspólnym projekcie kardiologicznym z Polsko-Amerykańskim Instytutem Kardiochirurgii w Katowicach. Posiadają Instytut Badań Radiobiologicznych, gdzie pracują nad przywracaniem terenów skażonych do użyteczności – co jest ważne dla dostępu do poligonu w Semipałatyńsku. Kazachstan jest jednym z głównych dostawców rud uranu na świecie, stąd zainteresowanie tym kierunkiem badań. Czynią starania o budowę nowego szpitala, żeby prowadzić w nim dydaktykę kliniczną. Projekt jest gotowy i mają wsparcie ministerstwa.

Są zainteresowani, aby ich studenci odbywali staże w naszym Uniwersytecie. Jest jednak problem językowy, tzn. potrzebny byłby przygotowawczy kurs z języka angielskiego. Interesuje ich współpraca w dziedzinie kardiochirurgii dziecięcej, a także szkolenie kadry naukowej (ze stypendium) w takich dziedzinach, jak: biofarmaceutyki, genetyka, radiologia, hematologia oraz dyscypliny niekliniczne wchodzące w zakres biologii medycznej.

Drugim uniwersytetem, który odwiedziliśmy był Karagandyjski Państwowy Uniwersytet Medyczny, który powstał w 1950 roku, kształci 5000 studentów, w tym 200 zagranicznych, oferując tytuł MD (głównie studenci z Indii, Chin i Pakistanu). Języki wykładowe to w 5% angielski, 55% rosyjski i 45% kazachski. Nauka obejmuje 5 lat ogólnych i 2 lata stażu. Studia magisterskie trwają 2 lata. Studenci pracują naukowo. Rezydentura

zależnie od specjalności trwa od 2 do 4 lat (49 specjalności, głównie kliniczne), a studia doktoranckie – 3 lata. Uczelnie zatrudnia 3000 pracowników stale podnoszących kwalifikacje (obowiązkowe kursy – 1 tydzień, 2 tygodnie, ½ roku). W przyszłym roku rozpoczynają budowę własnego szpitala (tylko 2 uczelnie medyczne w Kazachstanie mają własną bazę kliniczną). Obecnie Uniwersytet ma zawarte umowy z 31 szpitalami. Posiadają nowoczesne centrum badań – 8 laboratoriów o różnych profilach, współpracujące z USA. W przyszłym roku zostanie uruchomione nowoczesne laboratorium badań molekularno-genetycznych. Są zainteresowani przyjmowaniem naszych wykładowców, oferując im honorarium oraz pokrycie kosztów podróży i pobytu.

Spotkaliśmy się również z władzami Euroazjatyckiego Uniwersytetu Narodowego im. L. N. Gumilowa, który powstał w 1996 roku z inicjatywy Prezydenta Kazachstanu. Obecnie plasuje się on w pierwszej 500 uniwersytetów na QS University Rankings 2010 i każdy młody człowiek w Kazachstanie chciałby tam studiować ze względu na ogromne fundusze, jakie szkoła otrzymuje od państwa. Uczelnia posiada 13 wydziałów, prowadzi studia I, II i III stopnia, zatrudnia około 1000 wykładowców, a co 5 student jest olimpijczykiem lub ma medal za osiągnięcia w nauce. W uniwersytecie ¾ studentów otrzymuje wsparcie w postaci ministerialnego grantu, a Uczelnia otrzymuje 1 mln dolarów USA na zatrudnianie zagranicznych wykładowców. Aktualnie na Uniwersytecie wykłada około 70 zagranicznych wykładowców (w tym 3 profesorów z Polski). Prowadzone są studia podyplomowe dla 544 studentów w 62 różnych specjalnościach; w ramach podpisanych umów prowadzą także studia kończące się podwójnym dyplomem.

Zainteresowani są współpracą w ramach projektów TEMPUS, Erasmus Mundus, w projektach finansowanych przez UE, internacjonalizacją – główny kierunek współpracy to medycyna i MBA. Podczas wizyty otrzymaliśmy ofertę współpracy dla naszych nauczycieli z Wydziału Nauk Przyrodniczych, który zaprasza na wykłady z pełnym pokryciem kosztów wyjazdu i honorarium.

Podczas naszego pobytu w Astanie zostaliśmy zaproszeni na spotkanie z Jego Ekscelencją Jackiem Kluczkowskim, ambasadorem RP. Podczas spotkania poproszono nas o wsparcie u minister Kudryckiej starań o przyspieszenie prac nad umową międzyrządową pomiędzy Polską a Kazachstanem, co znacznie ułatwiłoby współpracę pomiędzy uczelniami. W Karagandzie spotkaliśmy się z Karagandyjskim Stowarzyszeniem Polonijnym, a w Ałma-Acie z Wiesławem Osuchowskim, konsulem generalnym RP, który zaprosił nas na kolację w jurcie. Odbyliśmy spotkania z trzema agencjami rekrutującymi kandydatów na studia za granicą, którzy przedstawili nam swoje oferty. Udzieliliśmy kilku wywiadów na temat polskiego szkolnictwa wyższego, oferty uczelni – członków IROs Forum oraz GUMed-u. Natomiast w Ałma-Acie wzięliśmy udział w targach edukacyjnych organizowanych przez Intellect Agency. Udział w targach obejmował spotkanie z rodzicami (*Conference for parents*) i wspólne stoisko 6 polskich uczelni, obsługiwane przy udziale i pomocy kazachskich studentów znających język polski.

W Kazachstanie funkcjonuje Centrum Programów Międzynarodowych, które realizuje prezydencki program stypendialny *Bołaszak*, polegający na kierowaniu utalentowanej młodzieży na studia wyższe do wiodących uczelni świata. Wszystkie koszty związane ze studiami, pobytem za granicą, ubezpieczeniem oraz podróżą do kraju docelowego pokrywa strona kazachstańska. Program *Bołaszak* jest szeroko rozpropagowany i wysoko ceniony w Kazachstanie. Ma istotne znaczenie – służy kierownictwu kraju jako swego rodzaju wizytówka, świad-

Cmentarz w pobliżu obozu pracy w Dolince, fot. Edyta Potocka

cząca o dbałości młodego państwa kazachstańskiego o wykształcenie jego obywateli. Należy podkreślić, że program już od lat cieszy się wzajemnym i wciąż rosnącym zainteresowaniem krajów, na których terytoriach znajdują się prestiżowe uczelnie. Dotyczy to zarówno Rosji i Chin, jak i USA, Kanady oraz, co szczególnie ważne z naszego punktu widzenia, krajów UE, przede wszystkim Wielkiej Brytanii, Niemiec, Austrii, Francji oraz Czech. Rokrocznie strona kazachska sporządza listę wiodących szkół wyższych, na które wysyłani są stypendyści *Bołaszaka*. W 2010 roku na liście znalazło się 200 uczelni z 23 państw. Niestety do dnia dzisiejszego żadna z polskich uczelni nie znalazła się na powyższej liście. Jedyne trzy polskie ośrodki (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Warszawski, Polska Akademia Umiejętności w Krakowie) zostały wciągnięte na listę dodatkową, obejmującą uczelnie, do których stypendyści *Bołaszaka* są wysyłani na staże naukowe.

Podczas naszego spotkania z wiceprezydentem Centrum rozmawiano o planach włączenia wiodących polskich szkół wyższych na listę *Bołaszaka* w 2011 roku. Centrum Programów Międzynarodowych zainteresowane jest głównie uczelniami, które prowadzą nauczanie na kierunkach technicznych w języku angielskim. Czynnikiem decydującym o ostatecznym zakwalifikowaniu polskich uczelni jest przedstawienie dobrej, przekonującej oferty.

Możliwość włączenia polskich uczelni na listę *Bołaszaka* jest okazją, która nieprędko się powtórzy. W związku z tym potrzebna jest intensywna akcja informacyjno-promocyjna uczelni polskich. Czesi posiadają rozpoznawalną markę na rynku edukacyjnym Kazachstanu, w odróżnieniu od Polski, która w tym segmencie dopiero buduje swoją pozycję. Wpisanie Polski na prestiżową listę *Bołaszaka* w sposób zdecydowany wzmocniłoby markę naszych uczelni. *Bołaszakowska* lista jest podstawowym (i często jedynym) wyznacznikiem prestiżu uczelni dla osób zainteresowanych podjęciem studiów za granicą. Odnosi się to przede wszystkim do osób, które z różnych względów nie są zainteresowane uczestnictwem w programie *Bołaszak* (lub nie udało się im do niego zakwalifikować), niemniej jednak zdecydowane są samodzielnie opłacić naukę w zagranicznych szkołach wyższych. Centrum Programów Międzynarodowych proponuje takim osobom, aby przy wyborze uczelni zagranicznej kierowały się rankingami międzynarodowymi.

mgr Ewa Kiszka,
kierownik Działu Współpracy z Zagranicą
i Programów Międzynarodowych

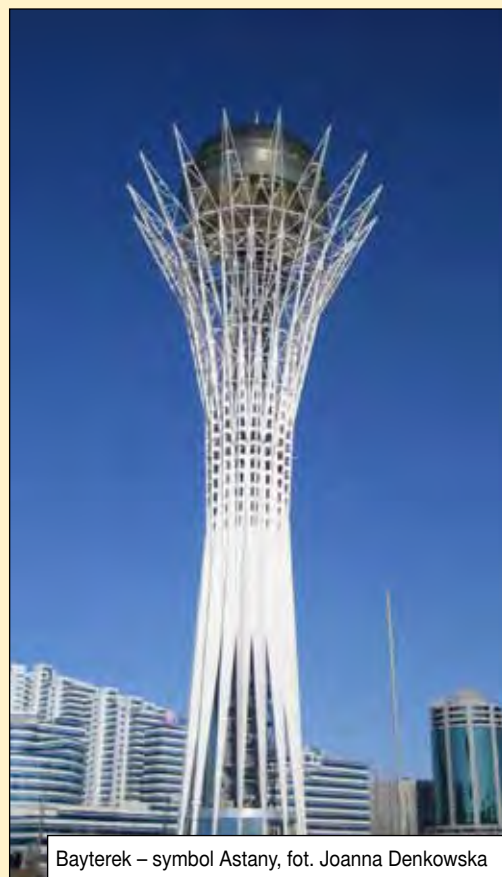
Symbol miasta Alma-Aty, fot. Ewa Kiszka

Spotkanie na Karagandyjskim Państwowym Uniwersytecie Medycznym, fot. Joanna Denkowska

Targi edukacyjne w Alma-Acie, fot. Joanna Denkowska

Bayterek – symbol Astany, fot. Joanna Denkowska

Spotkanie na Euroazjatyckim Uniwersytecie Narodowym, fot. Edyta Potocka

Koncert Noworoczny 2012

Blisko 500 osób wysłuchało Koncertu Noworocznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, który odbył się 27 stycznia w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Gdańsku. Zgromadzonych gości powitali prof. Janusz Moryś, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i prof. Bogdan Kułakowski, rektor Akademii Muzycznej w Gdańsku. Koncert rozpoczął prof. Roman Nowicki, który serdecznie przywitał wszystkich obecnych. Następnie głos zabrał prof. Janusz Moryś – Niech te kilkadziesiąt minut będzie dla Państwa odskocznią od codzienności – powiedział.

Jako pierwsza na scenie zaprezentowała się Maria Bronisława Renke, uczennica Gimnazjum nr 24 w Gdyni. Zagrała kompozycję Seweryna Krajewskiego, *Jest taki dzień*, kolędę *Bóg się rodzi* oraz *Poloneza B-dur* Chopina. Kolejnym wykonawcą był Rafał Kucharski, student MWB UG-GUMed i Akademii Muzycznej w Gdańsku. Zaśpiewał *Ständchen* Schuberta i *Non piu andrai* z opery *Wesele Figara* Mozarta. Następnie na scenie pojawiła się Henri-

te N. Thommessen, studentka V roku ED, która zaprezentowała utwór Lenki *Roll With The Punches* oraz Brandi Carlile *The Story*.

Po występie solistów GUMed-u na scenę wyszedł Bogdan Kułakowski. Zagrał ragtymy Scotta Joplina. Chwilę później za scenę wkroczył Leszek Kułakowski, brat rektora z Joanną Knitter. Duet przeniósł słuchaczy w jazzujący świat piosenek do tekstów Zbigniewa Książka. Nie zabrakło występu studentek Wydziału Wokalno-Aktorskiego, specjalność musical, którym akompaniował Andrzej Nanowski. Anastazja Simińska i Marta Wągrocka zaśpiewały *Mein Herr* i *Maybe This Time*. Na program koncertu w wykonaniu akordeonisty Pawła Zagańczyka, klawecisty Jakuba Kubali, kontrabasisty Jarosława Stokowskiego i skrzypka Joachima Łuczaka złożyły się kompozycje inspirowane tangiem, w tym utwory francuskiego akordeonisty Richarda Galliano. W wykonaniu muzyków usłyszeć można było również kompozycje inspirowane kulturą żydowską. Zagan Acoustic, bo o nich mowa, zagrali *Tango pour Cloude*, *Minimalną Muzykę*, *Zimę* i *Tango cukrowej Trzpiotki*.

